

Verotus osana yritysmuodon muutosta

Noora Mäenpää

Tekijä Noora Mäenpää	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Opinnäytetyön nimi Verotus osana yritysmuodon muutosta	Sivu- ja liitesivumäärä 42 + 4
<p>Tutkimuksen tavoitteena on selvittää yrittäjälle verotuksellisesti kevyin yritysmuoto. Lisäksi tutkimuksessa selvitetään, kuinka yritysmuodon muutos toteutetaan veroneutraalisti ja mitä siinä on huomioitava. Teoriaosuudessa keskeisimpänä lähdeaineistona käytetään tulo- ja elinkeinoverotukseen liittyvää kirjallisuutta. Tutkimusmateriaalina käytetään toimeksiantajalta saadun tilinpäätöstiedon tuloslaskelmaa ja tasetta. Työ sisältää elinkeinonharjoittajan, osakeyhtiön ja osuuskunnan verolaskelmat yritystulon jakamiselle.</p> <p>Opinnäytetyössä käydään läpi yleisimmin käytetyt yritysmuodot ja niiden erot. Teoriassa käsitellään yritysmuotojen verotusta yrittäjän ja yrityksen näkökulmasta. Yritysmuodon valinnalla voidaan vaikuttaa liike- ja elinkeinotoiminnan verotukseen, koska yritysmuodot tarjoavat erilaisia vaihtoehtoja tuloksen jaollee ja varojen nostolle. Yleisin uuden yrittäjän valitsema yritysmuoto on yksityinen elinkeinonharjoittaja, jonka vuoksi tutkimuksessa keskitytään yritysmuodon muutokseen elinkeinonharjoittajan näkökulmasta. Liiketoiminnan kasvaessa syntyy usein ajatus mahdollisuudesta keventää verotusta. Yritysmuodon muutosta toteuttavan yrittäjän on ymmärrettävä yritysmuotojen juridiset ja verotukselliset erot.</p> <p>Tutkimuksesta ilmenee, että elinkeinotoiminta kannattaa muuttaa osakeyhtiöksi yrityksen verotettavan tulon kasvaessa. Elinkeinoiminnan verotus on kohtuullinen yrityksen tuloksen ja nettovarallisuuden ollessa alhaiset. Yritysmuodon valinta tulee kuitenkin pohtia aina tapauskohtaisesti, ennen muutoksen tekoa. Yritysmuodon valinnassa on huomioitava verotuksen lisäksi toiminnan jatkuvuus, yrittäjän tarpeet ja mahdolliset riskit.</p>	
Asiasanat Yritysmuodot, yritysmuodon muutos, varojen jako, tulovero	

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimuksen tavoitteet ja rajaus	2
1.2	Tutkimusongelma.....	2
1.3	Tutkimuksen rakenne.....	3
2	Yritysmuodot	4
2.1	Elinkeinonharjoittaja	4
2.2	Osakeyhtiö	5
2.2.1	Osakkeenomistajan oikeudet ja vastuu	6
2.2.2	Varojen jakaminen osakeyhtiössä	7
2.3	Kommandiittiyhtiö.....	7
2.4	Avoin yhtiö	8
2.5	Osuuskunta.....	9
3	Yritysmuotojen erot	11
3.1	Kirjanpito pohjana verotukselle	13
3.2	Yritysmuodon muutos	14
3.3	Identiteetti ja jatkuvuus.....	14
4	Verotus eri yritysmuodoissa	16
4.1	Verotettavan tulon laskeminen	16
4.2	Nettovarallisuus	17
4.3	Vähennyskelpoiset menot	17
4.4	Työnantajamaksut vuonna 2016	18
4.5	Elinkeinonharjoittajan verotus	18
4.6	Osakeyhtiön verotus	19
4.7	Henkilöyhtiöiden verotus	20
4.7.1	Yhtiömiehen tulo-osuuden jakaminen.....	21
4.7.2	Äänettömän yhtiömiehen voitto-osuus.....	22
4.8	Osuuskunnan verotus	22
5	Yritysmuodon muutoksen valinta.....	24
5.1	Elinkeinonharjoittajan verolaskelmat	24
5.2	Osakeyhtiön verolaskelmat	25
5.3	Osuuskunnan verolaskelma	29
5.4	Päätelmiä yritysmuodon valinnasta	30
6	Elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön yritystulon vertailu	32
7	Elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi	35
7.1	Osakeyhtiön hyödyt ja haitat	35

7.2 Yritysmuodonmuutoksen käytännön toimenpiteet	35
8 Yhteenveto.....	38
8.1 Tutkimuksen luotettavuus	38
8.2 Oman oppimisen arviointi.....	39
Lähteet	40
Liitteet.....	43
Liite 1. Yritystulon vaikutus elinkeinonharjoittajan verotukseen.....	43
Liite 2. Yritystulon vaikutus osakeyhtiön verotukseen	46

1 Johdanto

Yleisin uuden yrittäjän valitsema yritysmuoto on yksityinen elinkeinonharjoittaja, siksi olenkin päättänyt tutkimuksessani keskittyä elinkeinonharjoittajan näkökulmaan. Liiketoiminnan kasvaessa toiminnan harjoittajalle syntyy usein ajatus ja toivomus verotuksen keventämisestä. Yrityksen verotus on tiiviisti yhteydessä yrityksen muotoon ja tämän vuoksi verotuksen keventämistä mietittäessä tuleekin harkittavaksi olisiko yritysmuodon muutos tarkoituksenmukainen. Yritysmuodon muutosta toteuttavan yrittäjän on kuitenkin ymmärrettävä yritysmuotojen juridiset ja verotukselliset erot ennen muutoksen toteuttamista. Näiden kysymysten ja toimeksiantajani innoittamana päädyin aiheeseeni, josta kerroon tarkemmin tässä johdannossa.

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan yritysmuodon muutosta yritystoiminnan kasvun seurauksena. Erityisesti pyritään selvittämään mihin yritysmuotoon vaihtaminen olisi kannattavinta verotuksellisesta näkökulmasta. Yritysmuodon valintaa varten opinnäytetyössä tutustutaan eri yritysmuotoihin ja niiden verotuksellisiin ja muihin eroihin. Tutkimuksessa tarkastellaan niin ikään yleisimmin käytettyjen yritysmuotojen tuloverotusta sekä selvitetään verotettavan tulon ja nettovarallisuuden vaihtelun vaikutusta yritysten verotukseen.

Tutkimusongelman ratkaisemista varten on laskettu elinkeinonharjoittajalle, osakeyhtiölle ja osuuskunnalle yritystulosta kertyvät verot. Tutkimuksen rajauksen ulkopuolelle on jätetty avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön laskelmat. Henkilöyhtiöiden, kuten kommandiittiyhtiön ja avoimen yhtiön yritystulo jaetaan yhtiömiesten pääoma- ja ansiotuloiksi elinkeinonharjoittajan tavoin. Elinkeinonharjoittajan ei näin ollen ole verotuksellisesta näkökulmasta kannattavaa, vaihtaa yritysmuotoa henkilöyhtiöksi. Elinkeinonharjoittajan, osakeyhtiön ja osuuskunnan yritystulojen perusteella lasketut havainnollistavat esimerkki-verolaskelmat lasketaan tutkimukseen toimeksiannon antaneen yrityksen tietoja käyttäen. Yritysmuodon valinnassa on huomioitu yrittäjän mielipiteet ja ajatukset yrityksen toiminnasta.

Kuten aiemmin on mainittu, opinnäytetyö toteutetaan toimeksiannon perusteella. Toimeksiannon antanut yritys on tilitoimisto, jonka asiakas pohtii yritysmuodon muutosta. Tutkimuksessa viitataan toimeksiannon antaneeseen yritykseen jatkossa nimellä Yritys X. Toimeksiantaja haluaa opinnäytetyön avulla havainnollistaa yritysmuodon muutosta miettiville asiakkailleen eri yritysmuotojen tarjoamat mahdollisuudet. Opinnäytetyö pyrkii antamaan konkreettisia malleja tuloksen jaon ja varojen noston verotuksesta laskelmilla, jotka tukevat teoriaosuutta.

1.1 Tutkimuksen tavoitteet ja rajaus

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää Yritys X:lle verotuksellisesti edullisin yritysmuoto. Tarkoituksena on tutustua elinkeinonharjoittajan, osakeyhtiön, henkilöyhtiöiden ja osuuskunnan perustamiseen, hallintoon, kirjanpitoon, varojen nostoon, tuloksen jakoon ja verotukseen. Lisäksi tavoitteena on ymmärtää, mitä yritysmuodon muutos prosessina pitää sisällään ja mitä asioita on huomioitava ennen muutosta, muutoksen aikana ja sen jälkeen.

Yritysmuodon valintaa tarkastellaan teoriaosuudessa näkökulmista, jotka ovat merkityksellisiä erityisesti tutkittavana olevan Yritys X:n kannalta. Teoriaosuus tutustuttaa lukijan viiteen eri yritysmuotoon ja niiden verotukseen. Tämän lisäksi käsitellään muita yritysmuodon muutoksessa huomioon otettavia seikkoja. Kuten edellä on mainittu yritysmuodon muutos toteutetaan elinkeinonharjoittajan näkökulmasta. Yritysmuodon valinta Yritys X:lle tehdään tuloksen jaon ja verotuksen perusteella. Yritys X:n verolaskelmissa vertaillaan vain elinkeinonharjoittajan, osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloverotusta.

1.2 Tutkimusongelma

Tutkimusongelma muodostetaan pohtimalla sitä, mitä halutaan tutkia. Tutkimusongelman muodostumisen jälkeen tutkimuksen aihe tulisi rajata. Tämän jälkeen valitaan tutkimuselle sopiva tutkintamenetelmä ja aineisto, joiden avulla yritetään lopulta päästä tutkimustulokseen. Vastauksen löytämiseksi voidaan lisäksi muodostaa alaongelmia, jotka tukevat päätutkimusongelmaa. Tutkimustuloksia ei saa koskaan muuttaa, tutkijalle mieleisiksi. (Heikkilä 2014, 12.) Tämän opinnäytetyön kohdalla kaikki pohdinta lähti toimeksiannon tehneen Yritys X:n tarpeista ja kysymyksistä. Kun ongelma oli yhdessä saatu määriteltyä oli aika rajata aihe, löytää aineisto ja valita tutkimusmenetelmät.

Kuten mainittu opinnäytetyön tutkimusongelma on muodostettu yhdessä toimeksiantajan kanssa. Tutkimuksen pääongelmaksi määriteltiin, mikä yritysmuoto on verotuksellisesti edullisin yrittäjälle liiketoiminnan tuloksen kasvaessa. Tutkimusongelmaa tarkastellaan pitäen mielessä erityisesti Yritys X:n lähtökohdat. Jotta pääongelma saataisiin selvitettyä muodostetaan alaongelmat liittyen siihen, miten yritystulos verotetaan ja miten tulos voidaan jakaa eri yritysmuodoissa. Tutkimusongelman ratkaisemiseksi tutkimuksessa pohditaan myös sitä, millä perusteilla sopivin yritysmuoto tulisi valita ja kuinka elinkeinonharjoittaja voi tehdä yritysmuodon muutoksen veroneutraalisti.

1.3 Tutkimuksen rakenne

Tutkimus jakaantuu neljään osaan: johdanto, teoriaosuus, empiriaosuus ja yhteenveto. Johdannossa esitellään tutkimuksen aihe ja toimeksiantaja. Lisäksi käsitellään tutkimuksen tavoitteita, rajausta, tutkimusongelmaa ja tutkimuksen rakennetta.

Teoriaosuudessa tutustutaan elinkeinoharjoittajan, osakeyhtiön, henkilöyhtiöiden ja osuuskunnan perustamiseen, hallintoon, varojen nostoon ja yrittäjän vastuuseen. Lisäksi käydään läpi yritysmuotojen kirjanpitoa, tilinpäätökseen liittyviä asioita sekä yritysten jatkuvuutta ja identiteettiä. Yritysmuotojen vertailun helpottamiseksi elinkeinoharjoittajasta, osakeyhtiöstä, henkilöyhtiöistä ja osuuskunnasta on koottu havainnollistava taulukko. Kyseisten kokonaisuuksien lisäksi teoriaosuudessa käsitellään edellä mainittujen yritysmuotojen yritystulon verotusta ja varojen jaon verotusta.

Empiriaosuudessa esitellään Yritys X:n perustietoja sekä vuoden 2015 tilipäätöstietoja, joita sovelletaan verolaskelmissa. Yrityksen ja yrittäjän osuus yritystuloksen veroista lasketaan niin elinkeinoharjoittajalle, osakeyhtiölle kuin osuuskunnallekin. Empiriaosuudessa pohditaankin yritysmuodon muutosta teorian ja verolaskelmien pohjalta. Tutkimuksessa vertaillaan verotettavan tulon ja nettovarallisuuden muutoksen vaikutuksia elinkeinoharjoittajan ja osakeyhtiön verotukseen yleisellä tasolla. Yrittäjää varten on koottu yhteenveto osakeyhtiön eduista ja haitoista. Sen lisäksi elinkeinoharjoittajalle on tehty muistilista elinkeinotoiminnan muutoksesta osakeyhtiöksi.

Tutkimuksen lopuksi on tehty yhteenveto, joka koostuu empiriaosuuden tutkimustulosten arvioinnista. Yhteenvedossa käsitellään tulosten luotettavuutta ja pohditaan asetettujen tavoitteiden toteutumista ja onnistumista. Lopuksi pohditaan opinnäytetyölle jatkotutkimusehdotus sekä arvioidaan omaa oppimisprosessiani työn aikana.

2 Yritysmuodot

Yleisimmin käytetyt yritysmuodot ovat elinkeinonharjoittaja, osakeyhtiö, kommandiittiyhtiö, avoin yhtiö ja osuuskunta. Yritysmuotojen välillä on eroja muun muassa toiminnan aloittamisessa, lopettamisessa, verotuksessa ja kirjanpidossa. Myös yrittäjän vastuu ja toiminnan joustavuus vaihtelevat yritysmuodoittain. Yritysmuodon valintaa tehdessä, on huomioitava toiminnan jatkuvuus, sekä toiminnan mahdollinen laajeneminen. (Tuomi-Sorjonen & Kosonen 2015, 9.)

2.1 Elinkeinonharjoittaja

Liike- ja elinkeinonharjoittajasta käytetään yleisesti nimeä toiminimi. Aloittavan yrittäjän näkökulmasta, yksityinen elinkeinonharjoittaja on hallinnollisesti helpoin ja selkein yritysmuoto. (Tuomi-Sorjonen & Kosonen 2015, 9). Lain mukaan Suomessa laillista ja hyvän tavan mukaista elinkeinoa saa harjoittaa Euroopan talousalueella asuinpaikkaa pitävä luonnollinen henkilö, suomalainen yhteisö tai säätiö sekä ulkomaalainen yhteisö tai säätiö, jonka sivuliike on Suomessa. Ulkomaalaisilla yhteisöillä ja säätiöillä on oltava Euroopan talousalueella sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka. Tämän lisäksi laki edellyttää että yhteisöt ja säätiöt on perustettu Euroopan talousalueen valtion lainsäädännön mukaisesti. (Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta (122/1919) 1 luku 1§ (19.2.1993/228).)

Elinkeinonharjoittaja on vastuussa liiketoiminnan päätöksenteosta ja niiden seuraamuksista omalla henkilökohtaisella omaisuudellaan. Kaikki liiketoimintaan liittyvät sitoumukset ja sopimukset tehdään yrittäjän nimellä. Tämän vuoksi elinkeinonharjoittaja valitsee usein yrityksen nimeksi; tmi etunimi sukunimi. Elinkeinotoiminnan nimi ei poista yrittäjän vastuuta, vaikka yrityksen nimenä käytettäisiin muuta kuin yrittäjän henkilökohtaista nimeä. (Yrittäjät 2014a.) Elinkeinonharjoittajalla on oikeus nostaa tai laskea elinkeinotoiminnan pääoman määrää haluamallaan tavalla. Pääoman seuraamisen helpottamiseksi yrittäjän on pidettävä yksityisrahat ja yrityksen rahat erillään. (Tuomi-Sorjonen & Kosonen 2015, 9.)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja nostaa korvauksen tekemästään työstä, yleisesti yksityisottoina tai yksityiskäyttöönottoina. Yksityisotolla tarkoitetaan tuotteiden, palveluiden tai muiden etuuksien ottoa yksityiskäyttöön. Yksityisoton arvostus lasketaan tuotteen hankintahinnan mukaan. Yksityisotot tuloutetaan mikäli tuotteen, palvelun tai muun edun arvo on merkitty kirjanpitoon. Tuotteiden tai muun edun arvon laskiessa hankintahinnan alle, ei tuloutusta tarvitse tehdä. Jos elinkeinonharjoittaja käyttää samoja tuotteita yksityistalou-

dessa ja liiketoiminnassa, eivät yksityistalouden menot saa sekoittua liikelatouden menoihin. Yksityistalouden ja liiketoiminnan menot on pidettävä erillään, jotta kirjanpidollinen tulos ei vääristy. Mikäli yksityinen elinkeinonharjoittaja käyttää samaa autoa liiketoiminnan edistämässä ja yksityisautoilussa, hyväksytään poistoina vain verotuksellinen osuus vähennyksissä. (Kukkonen & Walden 2015, 243–244.)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi nostaa yrityksen varoja palkkana tai muuna luontoisetuna. Elinkeinonharjoittajan yritystulon varoja ei voida myöskään jakaa puolisolle eikä alle 14-vuotiaalle lapselle palkkana tai luontoisetuina. Elinkeinonharjoittaja ei voi ”periä vuokraa omistamistaan liiketoiminnan käytössä olevista toimitiloista” (Tomperi 2015, 111; Tuomi-Sorjonen & Kosonen 2015, 9.)

2.2 Osakeyhtiö

Osakeyhtiöt jaetaan yksityisiin (Oy) ja julkisiin osakeyhtiöihin (Oyj). Julkisen osakeyhtiön osakkeet noteerataan pörssissä, eli ne ovat osa julkista kaupankäyntiä. Yksityisen ja julkisen osakeyhtiön erottaa osakepääoman vähimmäismäärä. Osakeyhtiölaki (624/2006) 1 luku 3§ sääntelee yksityisen ja julkisen osakeyhtiön vähimmäisosakepääoman määrää sekä yhtiöiden varojen jakoa. Yksityisen osakeyhtiön vähimmäismäärä on 2500 euroa, kun taas julkisen osakeyhtiön vähimmäismäärä on 80 000 euroa. Osakeyhtiö muodostuu yhdestä tai useammasta osakkeenomistajasta. Osakeyhtiön osakkeenomistajina voivat olla oikeustoimikelpoiset yritykset ja luonnolliset henkilöt. (Osakeyhtiölaki (624/2016); Tuomi-Sorjonen & Kosonen 2015,15.)

Osakeyhtiön perustaminen vaatii kirjallisen perustamissopimuksen. Kaikkien perustajien on hyväksyttävä perustamissopimus ja sen sisältämä yhtiöjärjestys allekirjoituksella. Perustamissopimuksen ja yhtiöjärjestyksen sisällöstä on säädetty Osakeyhtiölain (624/2016) 2 luvun 1§, 2§ ja 3§. Perustamisilmoituksen yhteydessä ilmoitetaan osakkeiden ja osakepääoman määrä. Ilmoituksen tulee noudattaa osakepääomalle asetettua vähimmäismäärää. (Tomperi 2015, 73–74; Ossa 2014, 91.)

Osakeyhtiön perustajat maksavat yhtiölle osakkeiden merkintähinnan, ennen kaupparekisterimerkinnän tekemistä. Maksu voidaan suorittaa rahalla tai apportilla eli muulla omaisuudella. Apporttiomaisuuden arvostus ja siihen vaikuttavat tekijät on selvitettävä etukäteen. Apporttiomaisuuden on vastattava taloudelliselta arvolta, vähintään osakkeiden merkintähintaa vastaavaa summaa. (Yrittäjät 2014b.)

Osakeyhtiölain (624/2016) 2 luvun 8§ mukaan osakeyhtiö on kolmen kuukauden sisällä perustamissopimuksesta rekisteröitävä kaupparekisteriin. Ennen rekisteröintiä yhtiö ei voi hankkia oikeuksia tai harjoittaa liiketoimintaa. Rekisteröinti edellyttää, että kaikki osakkeiden maksut on suoritettu. Apporttiomaisuudella maksetut osakkeet vaativat perustamissopimuksessa mainitun tilintarkastajan lausunnon. Rekisteri ilmoitus tehdään Patentti- ja rekisterihallitukseen, joka merkitsee automaattisesti osakeyhtiön kaupparekisteriin. Kaupparekisterilaissa (129/1979) on säädetty tarkemmin yhtiön rekisteröimisestä. Osakeyhtiö syntyy kaupparekisterimerkinnällä. (Osakeyhtiölaki (624/2016) 2 luku 8§; Yrittäjät 2014c.)

2.2.1 Osakkeenomistajan oikeudet ja vastuu

Osakeyhtiössä päätösvalta kuuluu osakkeenomistajille, jotka tekevät yhtiökokouksessa yhtiötä koskevat päätökset. Osakeyhtiölain 5 luku sisältää yhtiökokouksen yleiset säännökset. Lain mukaan osakkeenomistajalla on oikeus saada haluamansa asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi ja tarvittaessa oikeus vaatia ylimääräistä yhtiökokousta. Kaikilla osakkeenomistajilla on yhtäläinen äänioikeus, ellei yhtiöjärjestyksessä toisin mainita. Osakeyhtiön hallitus valvoo yhtiön toimintaa, kirjanpitoa ja edistää tuloksen syntymistä. Hallituksen tehtävänä on kutsua yhtiökokous koolle, jossa tehdään osakeyhtiötä koskevat päätökset. Osakeyhtiössä noudatetaan enemmistön periaatetta. Ehdotus, joka saa kannatusta yli puolet tai kaksikolmasosaa äänistä on yhtiökokouksessa tehty päätös. Enemmistön tekemät päätökset eivät saa koskaan ajaa osakkeenomistajien etua, muiden osakkeenomistajien tai yhtiön kustannuksella. Yhtiökokouksessa tehdystä päätöksestä voidaan nostaa kanne, mikäli päätöksessä on rikottu osakeyhtiölakia. (Ilmoniemi, Järvensivu, Kyläkallio, Parantainen & Siikavuo 2009, 83–84, 86–87, 89–91; Osakeyhtiölaki (2016/624) 5 luku.)

Osakeyhtiön yhtiöjärjestys kieltää osakkeenomistajien henkilökohtaisen vastuun ottamisen. Tämän vuoksi yhtiölle kertyneitä velkoja, ei voida periä suoraan osakkeenomistajan henkilökohtaisesta omaisuudesta. Tyypillisimpiä osakeyhtiön velkoja ovat lasku-, vuokra-, vero- ja palkkavelat. Pienten osakeyhtiöiden osakkeenomistajat voivat joutua lainan saamiseksi takaamaan lainan omalla henkilökohtaisella omaisuudella. (Kyläkallio, Irola & Kyläkallio 2015, 49–50.)

Osakkeenomistajan on maksettava osakkeiden merkintähinta, jonka jälkeen osakkeenomistaja ei ole velvoitettu rahoittamaan osakeyhtiön toimintaa. Omistajien ei tarvitse antaa lisärahoitusta osakeyhtiölle, jotta yhtiö selviäisi velvoitteistaan. Mikäli osakeyhtiö ei pysty vastaamaan velvoitteisiin ja velkoihin, ajautuu yhtiö konkurssiin. Osakeyhtiön konkurssi ei

vaikuta osakkeenomistajien henkilökohtaisen omaisuuden vaarantumiseen. (Kyläkallio, Irola & Kyläkallio 2015, 49–50.)

2.2.2 Varojen jakaminen osakeyhtiössä

Osakeyhtiössä osakkeenomistajalle maksetaan korvaus tehdystä työstä palkkana. Halutessaan osakas voi nostaa osan palkasta luontoisetuina tai työsuhteoptioina. Mikäli osakkaalla on käytössä työsuhte-etuja tai osakeyhtiö maksaa osakkaan vakuutusmaksut, luettaen niistä muodostuneet kulut palkaksi. Osakeyhtiön maksama palkka, verotetaan progressiivisen veroasteikon mukaisesti saajan ansiotuloina. (Kukkonen 2010, 199–200.)

Osakeyhtiö voi jakaa osakkeenomistajille osinkoa, yhtiökokouksen päätöksellä. Osinko jaetaan yhtiön tilikauden tuottamasta voitosta. Osakeyhtiölaki 624/2016 13 luku määrittää varojen jaosta ja määrittelee laittomat liiketapahtumat. Liiketapahtumat jotka eivät ole suorassa yhteydessä liiketoimintaan tai sen edistämiseen, katsotaan laittomaksi varojen jaoksi. Ennen osingon jakoa on varmistettava yrityksen maksukyky, koska voitonjako ei saa aiheuttaa yhtiölle maksukyvyttömyyttä. (Osakeyhtiölaki (624/2016) 13 luku 2§). Osinkoa ei jaeta osakeyhtiöstä, jonka katsotaan olevan maksukyvytön. Maksukyky varmistetaan viimeisimmästä tilinpäätöksestä tai välitilinpäätöksestä. Osinkoa voidaan jakaa vapaasta omasta pääomasta, joka ei ole sidottu yhtiön omaan pääomaan. Vapaata jakokelpoista omaa pääomaa ovat edellisten tilikausien voitot, sekä vapaan oman pääoman rahastoon tehdyt sijoitukset. (KPMG 2015, 150; Osakeyhtiölaki (624/2016) 13 luku.)

2.3 Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiö on yksi yleisimmistä henkilöyhtiömuodoista. Kommandiittiyhtiössä sovelletaan lakia avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä (389/1989). Lain perusteella kommandiittiyhtiössä on oltava vähintään yksi vastuunalainen ja yksi ääneton yhtiömies. Kommandiittiyhtiö on erillinen oikeussubjekti, joka voi tehdä yhtiön ja yhtiömiehen välisiä sopimuksia. Toimitilojen vuokraus on yksi yleisimmistä yhtiömiehen ja yhtiön välisistä sopimuksista. (KPMG 2015, 74; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä (389/1988) 1 luku 1§; Tuomi-Sorjonen & Kosonen 2015, 13.)

Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä (389/1988) 1 luvun 2 § sääntelee perustettavan yhtiön rekisteri-ilmoituksen tekemisen kaupparekisteriin kolmen kuukauden aikana yhtiösopimuksen allekirjoittamisesta. Kommandiittiyhtiö syntyy lain mukaan rekisteröimällä. Yhtiösopimus voidaan tehdä kirjallisena tai suullisena. Kaupparekisteriin tehtävään perustamisilmoitukseen vaaditaan kuitenkin liitteeksi kirjallinen yhtiösopimus. Kommandiit-

tiyhtiön kaupparekisterimerkintä tehdään yhtiön julkisuuskuva varten. (Ilmoniemi, Järvensivu, Kyläkallio, Parantainen & Siikavuo 2009, 76; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä (389/1988) 1 luku 2§.)

Kommandiittiyhtiössä on vastuunalaisia ja äänettäviä yhtiömiehiä. Yhtiömiehet erottaa vastuun jakautuminen ja päätöksentekooikeus. Vastuunalaisella yhtiömiehellä on päättävältä ja oikeus tehdä yhtiötä koskevia sitoumuksia. Vastuunalainen yhtiömies vastaa sekä omista, että muiden yhtiömiesten sitoumuksista henkilökohtaisella omaisuudellaan. Ääneton yhtiömies, sen sijaan vastaa yrityksen veloista ainoastaan sijoittamallaan panoksella. Äänettömällä yhtiömiehellä ei ole oikeutta tehdä yhtiötä koskevia sitoumuksia tai vastaanottaa tiedoksiantoja. Kommandiittiyhtiötä edustaa aina vastuunalainen yhtiömies. (Ilmoniemi ym. 2009, 68, 76–77.)

Vastuunalaisen ja äänettömän yhtiömiehen oikeudet varojen nostoon eroavat toisistaan. Vastuunalaisilla yhtiömiehellä on oikeus yksityisottoihin tai palkkaan. Kommandiittiyhtiössä palkan lisäksi voidaan nostaa matkakorvauksia ja luontoisetuja. Ääneton yhtiömies ei voi nostaa yrityksen varoja yksityisottoina tai palkkana. Palkkaa tosin voidaan maksaa korvauksena tehdystä työstä. Äänettömälle yhtiömiehelle lasketaan varoja jaettaessa, suhteutettu korvaus sijoittamastaan yhtiöpanoksesta. Voitto-osuuden jäljelle jäävä osuus, jaetaan vastuunalaisen yhtiömiesten kesken sovittavalla tavalla. (Tuomi-Sorjonen & Kosonen 2015, 13–14.)

2.4 Avoin yhtiö

Avoin yhtiön perustamiseen vaaditaan perustamissopimus, jonka yhtiön kaikki yhtiömiehet ovat allekirjoittaneet. Yhtiön perustamisesta on tehtävä rekisteri-ilmoitus kaupparekisteriin kolmen kuukauden aikana yhtiösopimuksen allekirjoittamisesta. Yhtiö on oikeustoimikelpoinen rekisteröimisen jälkeen. Avoimen yhtiön toimintaa ennen rekisteröitymistä ja rekisteröitymisen jälkeen sääntelee laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä (389/1988). Lain mukaan yhtiön toiminta ennen rekisteröimistä vastaavat päätöksen tehneet ja siihen osallistuneet. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä (389/1988) 1 luku 1§, 2§, 3§ (11.12.2015/1444).)

Avoin yhtiö ei velvoita yhtiömiehiä valitsemaan hallitusta, toimitusjohtajaa eikä yhtiökokousta. Kaikilla yhtiömiehillä on samat oikeudet tehdä yhtiötä koskevia sitoumuksia ja päätöksiä. Henkilöyhtiölle tyypillisesti, jokainen yhtiömies avoimessa yhtiössä vastaa omista ja muiden yhtiömiesten tekemistä päätöksistä henkilökohtaisella omaisuudella. Jokaisella yhtiömiehellä on oma kirjanpidon tili, jonka avulla voidaan seurata yksittäisen

yhtiömiehen pääoman käyttöä. Avoimen yhtiön perustaminen ei edellytä rahapanosta, joten pääoman suuruus voi vaihdella yhtiömiesten välillä. Yhtiömiehet voivat elinkeinoharjoittajan tavoin nostaa tai laskea pääomaa, mikäli asiasta ei ole erikseen sovittu toisin yhtiösopimuksessa. (Tuomi-Sorjonen & Kosonen 2015, 11.)

Palkanmaksu ja voitonjako tapahtuvat avoimessa yhtiössä yhtiömiesten sopimalla tavalla tai vaihtoehtoisesti AKYL:n (laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä) mukaisten voitonjako säännösten mukaisesti. Avoimessa yhtiössä on mahdollista nostaa palkkaa, saada luontoisetuja tai kilometrikorvauksia. Koska yhtiömiehillä on mahdollista olla kirjanpidossa omat yksityistilit ovat myös yksityisöt mahdollisia sopimuksen mukaisesti. Voitonjako tapahtuu aina sovitusti tai AKYL:n mukaan, jolloin tilikauden alussa olevalle pääomalle lasketaan korko. Mikäli korko on tulosta suurempi, jaetaan tilikauden tulos pääomapanoksen mukaisesti. Tilikauden tappio ei edellytä ryhtymään erillisiin toimenpiteisiin, sillä tappio kirjataan kirjanpidossa yhtiömiesten yhtiöpanosten vähennykseksi. (Tuomi-Sorjonen & Kosonen 2015, 11–12.)

2.5 Osuuskunta

Osuuskunnan (Osk) ajatuksena on tarjota tuotteita ja palveluita, joita jäsenet voivat käyttää muita edullisemmin. Osuuskuntalain (421/2013) 1 luvun 5 §: mukaan osuuskunnan toiminnan tarkoituksena on harjoittaa taloudellista toimintaa, joka tukee jäsenten taloudenpitoa. Osuuskunta on voittoa tavoittelematon yhtiömuoto, jonka perustamiseen vaaditaan vähintään yksi oikeustoimikelpoinen henkilö. Elinkeinoharjoittajien näkökulmasta, osuuskunnan tarkoituksena on helpottaa samalla alalla työskentelevien asiantuntijoiden hallinnollista työtä. Osuuskuntia on erilaisia ja erikokoisia, alle kymmenen hengen osuuskuntaa kutsutaan laissa harvainosuuskunnaksi. Harvainosuuskunnassa kaikilla yhtiön jäsenillä, on oikeus nähdä yrityksen taloudelliseen tilanteeseen liittyvät asiakirjat ja haluttu informaatio kirjanpidosta. (Ilmoniemi, Järvensivu, Kyläkallio, Parantainen & Siikavuo 2009, 138; Tomperi 2015, 125–127.)

Osuuskuntalaki (421/2013) 2 luku määrää osuuskunnan perustamisesta. Osuuskuntalain 2 luvun 1§:n (421/2013) mukaan perustaminen edellyttää kirjallisen perustamissopimuksen tekemisen ja kaikkien jäsenten allekirjoituksen. Perustamissopimukseen merkitään osuuskuntien määrä. Osuuskunta vaatii kaupparekisteriin ilmoittautumisen, ennen kuin toiminta voidaan lain mukaan aloittaa. Osuuskuntalain 2 luku 8§ (421/2013) määrää rekisteri-ilmoituksen tekemisen kolmen kuukauden aikana perustamissopimuksesta. Mikäli kaupparekisteriin ei tehdä määräajassa ilmoitusta perustaminen raukeaa. Kaupparekisterimerkinnän jälkeen voidaan tehdä sitoumuksellisia sopimuksia. Osuuskuntaan liittyminen

ja eroaminen on tehty jäsenille helpoksi, mikä näkyy vaihtelevissa jäsenmäärissä. Vaihtelevuus tarkoittaa osuuskunnalle osuuksien määrän ja osuuspääoman vaihtelua. Osuuskuntaan liittyminen edellyttää yhden osuuden ottamista omaksi ja eroaminen edellyttää kirjallista ilmoitusta osuuskunnalle. (Osuuskuntalaki (421/2013) 2 luku 1 §, 8§; Tomperi 2015, 126–127.)

Osuuskunnan jäsenet tekevät päätökset enemmistöperiaatteella osuuskuntalain (421/2013) 1 luvun 6§ mukaisesti. Osuuskuntaa koskevat päätökset tehdään osuuskunnan kokouksessa. Päätöksistä voidaan sopia kirjallisesti myös kokousten ulkopuolella kaikkien jäsenten ollessa yksimielisiä päätöksistä. Osuuskunta on kuitenkin velvoitettu järjestämään jäsenille vuosittain erilaisien lain ja sääntöjen velvoittamien päätösten tekemiseksi yhden varsinaisen kokouksen. Jokaisella osuuskunnan jäsenellä on yhtäläinen äänioikeus päätöksenteossa, ellei osuuskunnan säännöissä ole toisin sovittu. Osuuskunnan vastuu jakautuu osuuskunnan jäsenille heidän maksaman osuuden perusteella. Lähtökohtaisesti jokaisella osuuskunnan jäsenellä on vähintään yksi osuus. Jäsen on osuudellaan vastuussa osuuskunnan toiminnasta. (Yrittäjät 2014d.)

Osuuskuntalain 16 luvun 10 §:n (421/2013) perusteella osuuskunnan säännöissä on oltava määräys pääoman käytöstä ja voiton jakamisesta, jos osuuskunnan tarkoituksena on voiton tavoittelemineen. Osuuskuntalaki (421/2013) 16 luku 1§ sääntelee osuuskunnan varojenjakotavat. Lain mukaan varoja voidaan jakaa vapaasta oman pääoman rahastosta. Lisäksi varojenjakoa voi tapahtua ylijäämän palautuksena, osuuden palautuksena tai osuuspääoman ja vararahaston arvon alentamisena. Osuuskuntaa velvoittaa osuuspääoman palautus ja varojen jako osuuskunnan purkautuessa tai rekisteristä poistuessa. Ylijäämän palautus voidaan jakaa jäsenille, mikäli se on taloudellisesti mahdollista ja se on hyväksytty säännöissä. Vararahastossa on oltava vähintään 2500 euroa, ennen kuin jäsenille voidaan maksaa ylijäämäkorvauksia. Jaetun ylijäämän verokäsittely eroaa yksityistaloudessa ja yritystoiminnassa toisistaan. (Osuuskuntalaki (421/2013) 16 luku 1§; 10§; Tomperi 2015, 131–132.)

3 Yritysmuotojen erot

Taulukkoon 1. on kerätty yritysmuotojen keskeisimmät tiedot, jotka pohjautuvat luvun kaksi tietoihin. Taulukosta käy ilmi eri yritysmuotojen perustaminen, pääoman tarve ja pakolliset toimielimet yrityksessä. Lisäksi taulukosta nähdään yritysmuodoittain päätöksentekooikeus, vastuun jakautuminen, varojen nosto sekä mahdollisuus luontoisetuihin.

	Elinkeinonharjoittaja	Osakeyhtiö	Kommandiittiyhtiö	Avoin yhtiö	Osuuskunta
Perustaminen	Lupahakemus Patentti- ja rekisterihallitukseen Kaupparekisteri- ilmoitus	Perustamissopimus (sis. yhtiöjärjestys) Perustamisilmoitus ja kaupparekisteri- ilmoitus	Kirjallinen yhtiösopimus Kaupparekisteri- ilmoitus	Kirjallinen yhtiösopimus Kaupparekis- teri-ilmoitus	Jäsenten allekirjoit- tama perustamis- sopimus Kaupparekisteri- ilmoitus
Pääoma	Ei	Julkinen osakeyhtiö (Oyj) 80 000 euroa Yksityinen osakeyhtiö (Oy) 2 500 euroa	Ei ole ennalta määrätty; raha, tavara tai työpanos	Ei ole ennalta määrätty; raha, tavara tai työpanos	Ei ole ennalta määrätty; osuusmaksu
Pakolliset toimielimet	Ei	Hallitus ja yhtiöko- kous	Vastuunalainen ja ääneton yhtiömies	Vähintään kaksi yh- tiömiestä	Luonnollinen henkilö tai muu oikeushenkilö (osakeyhtiö / säätio)
Päätöksenteko	Yrittäjä	Yhtiökokous enem- mistöperiaatteella	Vastuunalainen yhtiömies	Yhtiömiehet tasa-arvoisia	Jäsenet enemmistöperiaat- teella
Vastuu	Yrittäjä vastaa sopimuksista ja sitoumuksista henkilökohtaisella omaisuudella	Yhtiö vastaa sopimuksista ja sitoumuksista sekä niiden seuraamuk- sista	Vastuunalainen yhtiömies on vastuussa henkilökohtaisella omaisuudella Ääneton yhtiömies on vastuussa sijoit- tamallaan yhtiöpa- noksella	Yhtiömiehet vastuussa henkilökohtai- sella omaisuudella	Osuuskunta vastuussa sopimuksista ja sitoumuksista, jäsen vastuussa vain sijoittamallaan osuuspääomalla
Varojen jako	Yksityisotot	Palkka / Osinko	Yksityisotot tai palkka	Yksityisotot tai palkka	Korot, palkka, yli- jäämän palautus
Luontoisedut	Ei	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä

Taulukko 1. Yritysmuotojen perustiedot

3.1 Kirjanpito pohjana verotukselle

Kirjanpidolla tarkoitetaan liike- ja ammattitoiminnan tulojen ja menojen sekä varojen ja velkojen hyvän tavan mukaista kirjaamista. Kahdenkertainen kirjanpitovelvollisuus, koskee kaikkia liiketoiminnan harjoittajia; osakeyhtiö, kommandiittiyhtiö, avoin yhtiö ja osuuskunta. Kahdenkertaisessa kirjanpidossa tilikauden pituus on pääsääntöisesti 12 kuukautta. Liiketoiminnan alkaessa ja loppuessa tilikauden pituus voi olla lyhempi tai pidempi, mutta enintään 18 kuukautta. Ammatinharjoittajat ovat kirjanpitovelvollisia, mutta heitä ei velvoiteta pitämään kahdenkertaista kirjanpitoa. Jos ammatinharjoittaja pitää kahdenkertaista kirjanpitoa, koskee häntä samat tilikauden pituuden säännökset kuin liiketoiminnan harjoittajia. Muussa tapauksessa ammatinharjoittajan tilikausi on automaattisesti kalenterivuosi. (Ilmoniemi, Järvensivu, Kyläkallio, Parantainen & Siikavuo 2009, 142.)

Osakeyhtiön, avoimen yhtiön, kommandiittiyhtiön ja osuuskunnan on laadittava tilinpäätös neljän kuukauden kuluessa tilikaudesta. Yritysten tilinpäätös sisältää tuloslaskelman ja taseen. Rahoituslaskelma ja toimintakertomus vaaditaan aina julkisilta osakeyhtiöiltä. Rahoituslaskelma vaaditaan osakeyhtiöiltä sekä osuuskunnilta ja toimintakertomus kaikilta yrityksiltä, joiden toiminnassa toteutuu kaksi seuraavista ehdoista; liikevaihto on 7,3 miljoonaa, taseen loppusumma 3,65 miljoonaa tai yritys työllistää noin 50 työntekijää. Osakeyhtiön ja osuuskunnan on esiteltävä tilinpäätös yhtiökokouksessa/osuuskunnan kokouksessa, jossa yrityksen hallitus hyväksyy ja allekirjoittaa tilinpäätöksen. Osakeyhtiö ja osuuskunta tai yritys, jossa osakeyhtiö toimii yhtiömiehenä, tekee aina tilinpäätöksen rekisteröinnin Patentti- ja rekisterihallitukseen. Rekisteröinti tehdään kahden kuukauden kuluessa osakeyhtiöllä tilinpäätöksen vahvistamisesta ja osuuskunnalla tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta. Kaikkien tilinpäätösvelvollisten tulee säilyttää tilikauden tositteet vähintään 6 vuotta ja tasekirja vähintään 10 vuotta. (Ilmoniemi ym. 2009 144–146.)

Tilikauden päätyttyä yrityksellä on neljä kuukautta aikaa tehdä tilinpäätös, joka katsotaan valmistuneen vasta kun elinkeinonharjoittaja, osakeyhtiön hallitus, avoimen yhtiön yhtiömiehet ja kommandiittiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet ovat allekirjoittaneet tilinpäätösasiakirjat. Tilinpäätös sisältää aina tuloslaskelman, taseen ja toimintakertomuksen. Sen lisäksi tilinpäätösasiakirjoihin kuuluu rahoituslaskelma ja luettelo kirjanpidontileistä (Tuomi-Sorjonen & Kosonen 2015, 182). Tuloslaskelman avulla nähdään yrityksen tulos ja kannattavuus, kun taas taseesta nähdään yrityksen varat ja velat. Tuloslaskelma ja tase näyttävät yrityksen sen hetkiset tiedot. (Karjalainen 2013, 17, 37.)

3.2 Yritysmuodon muutos

Yritysmuodon muutos elinkeinonharjoittajasta henkilöyhtiöksi, osakeyhtiöksi tai osuuskunnaksi edellyttää vanhan yritystoiminnan lopettamisen ja uuden yritysmuodon valinnan ja perustamisen. Elinkeinotoiminnan lopettaminen ilmoitetaan Patentti- ja rekisterihallintoon lopetusilmoituksella. Elinkeinonharjoittajan poistaminen kaupparekisteristä, mahdollistaa uuden yritysmuodon perustamisen ja muutoksen. Yritysmuodon muutoksen seurauksena yrityksen y-tunnus muuttuu, koska uuden yrityksen perustaminen tarkoittaa aina uutta y-tunnusta. (Kyläkallio 2012, yhtiöoikeuskoulu 9/12.)

Kirjanpidon kirjaukset tulee huomioida yritysmuodon muutosta tehdessä. Kirjanpidolla on suora yhteys yrityksen maksamiin veroihin. Yritysmuoto voidaan muuttaa ilman veroseuraamuksia, mutta se edellyttää, ettei kirjanpidossa ole velallisia yksityisottoja. Velaksi jääneet yksityisotot, muutetaan osakeyhtiöön peiteltyksi osingoksi. Peitelty osinko tarkoittaa kaksinkertaista verotusta. Veron maksaa sekä ansiotulon saaja, että osakeyhtiö summasta, jonka verottaja katsoo peiteltyksi osingoksi. Vuonna 2016 peitellyn osingon verotus on 75 %. (Kukkonen & Walden 2015, 253; Verotieto 2016, 96.)

Toimintavaraus kuuluu yksityiselle elinkeinonharjoittajalle sekä henkilöyhtiölle, joten toimintavarausta ei voida siirtää osakeyhtiöön. Toimintavaraus purkautuu automaattisesti yhtiömuodon muutoksen hetkellä. Omaisuus tulee siirtää siinä suuruudessa uuden yrityksen kirjanpitoon, jossa se on ollut yksityisen elinkeinotoiminnan aikana. (Kukkonen & Walden 2015, 253–254.)

3.3 Identiteetti ja jatkuvuus

Yritysmuodon muutoksessa on huomioitava toiminnan jatkuvuus ja verotuksellinen identiteetti. Mikäli toiminnan jatkuvuus ja identiteettisyys säilyvät samoina, puhutaan veroneutraalisesta yritysmuodon muutoksesta. Jos jatkuvuus ja identiteettisyys eivät toteudu uudessa yhtiömuodossa, esimerkiksi usean uuden yhtiökumppanin vuoksi, joutuu yritys purkamaan varaukset ja tulouttamaan poistot ja arvonnousut. (Kukkonen & Walden 2015, 249.)

Kukkosen ja Waldenin (2015, 251) mukaan ”yrityksen identiteettisyys säilyy yleensä ilman muuta, jos koko yritysvarallisuus siirretään entisistä arvoistaan uuteen yritysmuotoon.” Yritysmuodon muutoksessa voidaan jättää kuitenkin siirtämättä osuus yritysvarallisuudesta, joka ei vaikuta olennaisesti yrityksen varallisuuteen. Uuden yritysmuodon tulee vastata aikaisempaa toimintaa identiteetin säilyttämiseksi. (Kukkonen & Walden 2015, 249, 251.)

Yritystoiminnan jatkuvuus voidaan jakaa kolmeen osaan luonne-, arvo- ja toiminnanjatkuvuuteen. Jatkuvuudella tarkoitetaan toiminnan pysymistä ennallaan yritysmuodon muutoksesta huolimatta. Yrityksen omaisuus ja varat siirretään siten, että uuden yritysmuodon varallisuus vastaa aikaisemman yrityksen varoja, tätä kutsutaan luonnejatkuvuudeksi. Kun yritysmuutosta tehdään, tulee huomioida kirjanpidon ja verotuksen jatkuvuus. Yrittäjän tulee huomioida arvolisä- ja varainsiirtoverot. Verojen ja kirjanpidon jatkuvuutta kutsutaan arvojatkuvuudeksi. Yrityksen toimenkuva on pysyttävä samana, jotta yrityksen toiminnan jatkuvuus säilyy. (Kukkonen & Walden 2015, 249–250.)

4 Verotus eri yritysmuodoissa

4.1 Verotettavan tulon laskeminen

Liiketoiminnassa verotettavaksi tuloksi katsotaan kaikki liike- ja elinkeinotoiminnan harjoittamisessa syntyneet tuotot. Tavaroiden ja palveluiden myynnin lisäksi verotettavaa tuloa muodostuu vuokratuloina, korkotuloina ja avustuksina. Yrityksen jo realisoituneet tulot sekä saatavat tulot katsotaan veronalaiseksi tuloksi. (Verotieto 2016, 8.)

Kirjanpidossa lasketaan liiketoiminnan tulos varovaisuusperiaatetta käyttäen, sillä kirjanpidollinen tulos antaa informaation yrityksen toiminnasta ja kannattavuudesta. Kirjanpidon tulos on tarkoitettu yrityksen omistajien lisäksi eri sidosryhmille ja työntekijöille. Kirjanpidossa tuloksen laskentaa ohjaa kirjanpitolaki ja elinkeinoverolaki. Kirjanpidon tuloksesta lasketaan verotettava tulo kuvion 1. mukaisesti. Sekä kirjanpidon että verotuksen laskennassa käytetään realisointiperiaatetta ja suoriteperustetta. Realisointiperusteella tarkoitetaan realisoituneen tulon ja menon huomioimista. Suoriteperusteella taas tarkoitetaan kulujen ja tulojen kohdistamista. (KPMG 2015, 88–89.)

Kirjanpidon ja verotuksen laskentaperiaatteet eroavat toisistaan, sillä verotuksen tarkoituksena on tuottaa verotuloja valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle. Verotettava tulo saattaa olla kirjanpitoa suurempi, koska verolaskennassa ei käytetä varovaisuusperiaatetta kirjanpidon tavoin. Verotettava tulos voi olla myös kirjanpidon tulosta pienempi, mikäli yritys on tehnyt poistoja suunnitelman mukaisia poistoja enemmän. (KPMG 2015, 88–89.)

+/-	Tuloslaskelman voitto / tappio
+	Tuloverot
+	Kuluiksi kirjatut vähennyskelvottomat menot
-	Tuotoiksi kirjatut verovapaat tulot
+/-	Jaksotuksesta johtuvat erot
+/-	Muut oikaisut
<hr/>	
=	Verovuoden verotettava tulo
-	Vahvistetut tappiot
<hr/>	
=	Lopullinen verotettava tulo

Kuvio 1. Verotettavan tulon laskeminen kirjanpidon perusteella (Tomperi 2015, 81).

4.2 Nettovarallisuus

Nettovarallisuus on elinkeinotoiminnan varojen ja velkojen erotus, joka lasketaan edellisen tilikauden taseesta. Varojen ja velkojen arvostaminen lain säännösten mukaisesti on oleellista nettovarallisuuden laskennassa. Yhtiön varojen arvostamista sääntelee laki varojen arvostamisesta verotuksessa (1142/2005). Yrityksen nettovarallisuutta ei voi nostaa henkilökohtaisella omaisuudella, kuten asunnolla tai autolla. Yrityksen varoihin voidaan katsoa kuitenkin asunto tai auto, joka on 50 % henkilökohtaisessa käytössä ja 50 % elinkeinotoiminnan käytössä. Kaikki yli 50 % elinkeinotoiminnassa oleva omaisuus katsotaan yrityksen varoiksi. (Verotieto 2016, 82.)

Yksityisen elinkeinoharjoittajan ja henkilöyhtiön yhtiömiesten pääomatulo ja ansiotulo saadaan nettovarallisuuden pääomatulo-osuudesta. Nettovarallisuuteen lisätään edeltävän kauden (12kk) ennakonpidätyksenalaiset palkat, josta saadaan pääomatulo-osuuden laskentaperuste. (Verotieto 2016, 82) Osakkeen matemaattinen arvo saadaan laskemalla edellisestä tilinpäätöksessä ilmoitetun nettovarallisuuden pohjalta. Nettovarallisuus jaettuna osakkeiden lukumäärä on osakeyhtiön matemaattinen arvo. (Verotieto 2016, 93.)

	Varat
-	Velat
<hr/>	
=	Nettovarallisuus
+	30 % palkoista (12kk)
<hr/>	
=	Pääomatulo-osuuden laskentaperuste

Kuvio 2. Nettovarallisuuden ja pääomatulo-osuuden laskentaperuste (Verotieto 2016, 82–83).

4.3 Vähennyskelpoiset menot

Vähennyskelpoisilla menoilla tarkoitetaan tulon hankkimisen tai tulon säilyttämiseen muodostuvia kuluja. Liiketoiminnan kulut vähennetään tilikauden tuloksesta. Yksityisellä elinkeinoharjoittajalla on rajoitettu vähennyskelpoisten menojen määrää enemmän, kuin muilla yritysmuodoilla. Vähennyskelpoisten menojen rajoitukset koskevat palkkaa. Rajoituksella on oleellinen vaikutus liiketoiminnan tilinpäätöksessä ja verosuunnittelussa. Toimintavarauksella tarkoitetaan vapaaehtoista varausta, joka lasketaan maksetuista palkoista. Kirjanpitovelvollinen elinkeinoharjoittaja voi merkitä toimintavarauksen tilinpäätökseen ja vähentää sen verotuksessa. Hyväksytyjä vähennyskelpoisia menoja ovat liiketoimintaan

liittyvät autokulut. Autokulujen on täsmättävä kirjanpitoon kirjattujen kilometrikulujen ja päivärahojen kanssa. (Kukkonen & Walden 2015, 16–17, 230.)

4.4 Työnantajamaksut vuonna 2016

Työnantajan on laskettava työntekijöiden palkasta maksettava ennakonpidätys, joka tehdään työntekijän alkuperäisen tai muutosverokortin tietojen mukaisesti. Ennakonpidätykset voidaan maksaa, joko kausikohtaisen pidätyslaskennan avulla tai kumulatiivisella pidätyslaskennalla. Kuukausikohtaisessa pidätyslaskennassa lasketaan ennakonpidätys tulorajaan asti perusprosentilla ja ylimenevä osuus lisäprosentilla. Perusprosentti ja lisäprosentti ovat henkilökohtaisia tietoja. Kumulatiivisessa pidätyslaskennassa verrataan maksettua palkkaa edellisen vuoden saman ajanjakson tietoihin ja maksetaan samalta osin perusprosentilla ja mahdollinen ylimenevä osa lisäprosentilla. (Verotieto 2016, 52–53.)

Työnantajan velvollisuus on huolehtia yli 16-vuotiaan ja alle 68-vuotiaan työntekijän palkasta maksettavasta sosiaaliturvamaksusta. Palkaksi katsotaan kaikki palkkiot, etuudet ja korvaukset. Sosiaaliturvamaksua ei tarvitse maksaa kilometrikorvauksista eikä päivärahasta. Vuonna 2016 sosiaaliturvamaksu on 2,12 prosenttia. (Verotieto 2016, 59–60.)

Palkanmaksusta kertyy myös muita kuluja työnantajalle, kuten tapaturmavakuutus, työttömyysvakuutus ja ryhmähenkivakuutus. Tapaturmavakuutus on työnantajalle pakollinen henkilökunnalle maksettavien palkkojen kustannus, mikäli palkkoja maksetaan yli 1200 euroa vuodessa. Tapaturmavakuutuksen prosenttiosuus vaihtelee maksettavien palkkojen mukaan 0,3-8 prosentin välillä. Tapaturmavakuutus ei ole pakollinen kommandiittiyhtiön eikä avoimen yhtiön yhtiömiehille, mikäli heille ei makseta palkkaa rahana. Suomessa työnantajaa veloitetaan pidättämään työntekijän palkasta työttömyysvakuutusmaksu. Työntekijän osuus on 1,15 % ja työnantajan osuus on 2 044 500 euroon asti 1,0 % ja ylimenevä osa 3,9 %. Ryhmähenkivakuutus on 17- 65-vuotiaiden työntekijöiden tapaturmavakuutusmaksusta 0,07 prosenttia. Ryhmähenkivakuutus turvaa työntekijän perheen/ puolison toimeentulon tapaturman sattuessa. (Verotieto 2016, 62–63.) Työnantajia edellytetään tekemään kuukausittain maksetuista palkoista kausiveroilmoituksen ja vuoden lopussa vuosi-ilmoituksen kaikista maksetuista palkoista (Verotieto 2016, 64–66).

4.5 Elinkeinonharjoittajan verotus

Yrityksen tulos jaetaan elinkeinonharjoittajan pääoma- ja ansiotuloiksi. Pääomaveroprosentti on pääsääntöisesti 20 prosenttia. Elinkeinonharjoittajan tulojen ollessa alhaiset voi verottajalta hakea 10 tai 0 prosentin soveltamista verorasituksen pienentämiseksi. (Kuk-

konen & Walden 2015, 18.) Pääomatulo-osuuden ollessa nolla yritystulos jaetaan ansiotuloina elinkeinonharjoittajalle. Ansiotulojen verotus on progressiivinen. (KPMG 2015, 77.)

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävistä tulon osasta, %
16 700—25 000	8	6,5
25 000—40 800	547,5	17,5
40 800—72 300	3 312,50	21,5
72 300—	10 085,00	31,75

Taulukko 2. Valtion tuloveroasteikko 2016 (Verohallinto 2016a).

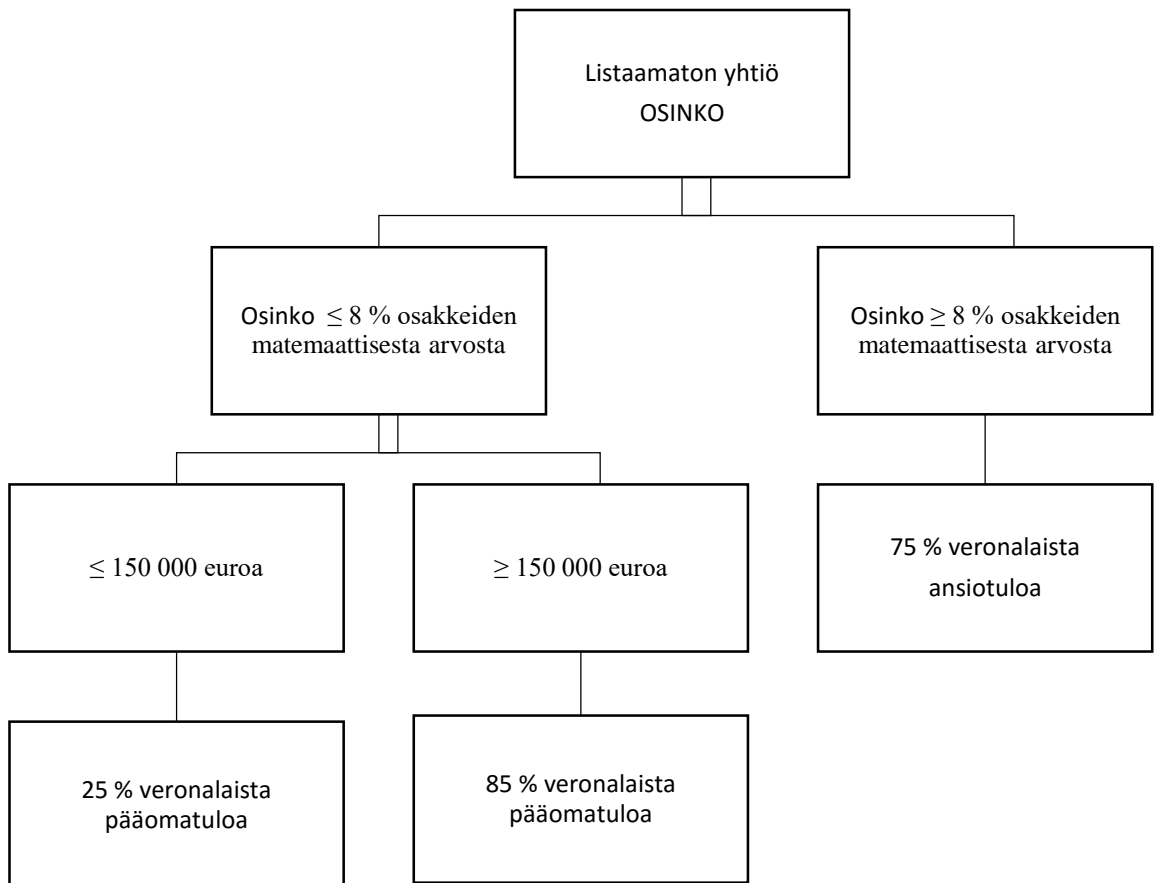
Ansiotuloista maksetaan valtion tuloveroa taulukon 2. mukaisesti. Ansiotulojen maksetaan 16 700 euroa ylittävistä osuudesta. Tuloveron lisäksi ansiotuloista vähennetään kunnallisvero ja kirkollisvero. Ansiotuloista maksetaan aina sairausvakuutusmaksu, työttömyysvakuutusmaksu ja eläkevakuutusmaksu. Vuonna 2016 ansiotulosta maksetaan kunnallisveroa, joka on 16,50 % - 22,50 % riippuen ansiotulon saajan kotikunnasta. Mikäli henkilö kuuluu evankelis-luterilaiseen kirkkoon, on maksettava kirkollisveroa 1,00 % - 2,00 %. Ansiotulosta on suoritettava sairausvakuutusmaksun vähennys, joka sisältää sairaanhoitomaksun 1,30 % ja päivärahamaksun 0,82 %. Sairausvakuutusmaksu suoritetaan kansaneläkelaitokselle. (Yrittäjät 2015.)

4.6 Osakeyhtiön verotus

Osakeyhtiö on itsenäinen verovelvollinen, jonka tulos verotetaan tulolähteittäin. Tilikauden verotettavasta tulosta osakeyhtiö maksetaan 20 % yhteisöveroa. Osakkeenomistajat ovat verovelvollisia, vain nostamistaan palkka- ja osinkotuloista. Osakeyhtiön verotettavia tulolähteitä ovat elinkeinotulolähde, maatalouden tulolähde ja henkilökohtainen tulolähde. Verotettava tulos saadaan vähentämällä jokaisesta tulolähteestä vähennyskelpoiset menot ja tappiot. Tulolähteiden yhteenlasketusta summasta saadaan osakeyhtiön verotettava tulos. (Verotieto 2016, 89.)

Julkisesti noteeratun osakeyhtiön jakamat osingot toiselle osakeyhtiölle ovat aina veronalaista tuloa. Veronalaisuus ei koske osakeyhtiöitä, joka omistaa vähintään 10 % osinkoja jakavasta yhtiöstä. Osakeyhtiön saamat osingot listaamattomasta kotimaisesta osakeyhtiöstä ovat verovapaata tuloa. Ulkomailta saadun osingon verotusta sovelletaan maakohtaisesti. (Verotieto 2016, 91.)

Julkisesti noteerattu ja yksityinen osakeyhtiö voivat jakaa osinkoja luonnollisille henkilöille. Julkisen osakeyhtiön jakamana osinko luonnolliselle henkilölle on pääomatulo-osinkoa 85 % ja loppu 15 % on verovapaata. Yksityisen osakeyhtiön jakama osinko jakautuu tuloverolain (TVL) mukaisesti henkilön pääomatuloihin ja ansiotuloihin. Kuvio 3 havainnollistaa osingon jaon luonnolliselle henkilölle vuoden 2016 veroprosenttitietoja käyttäen. (KPMG 2015, 171–172.)

Kuvio 3. Osingon jako listaamattomasta yhtiöstä, luonnolliselle henkilölle vuonna 2016 (Verotieto 2016, 93).

4.7 Henkilöyhtiöiden verotus

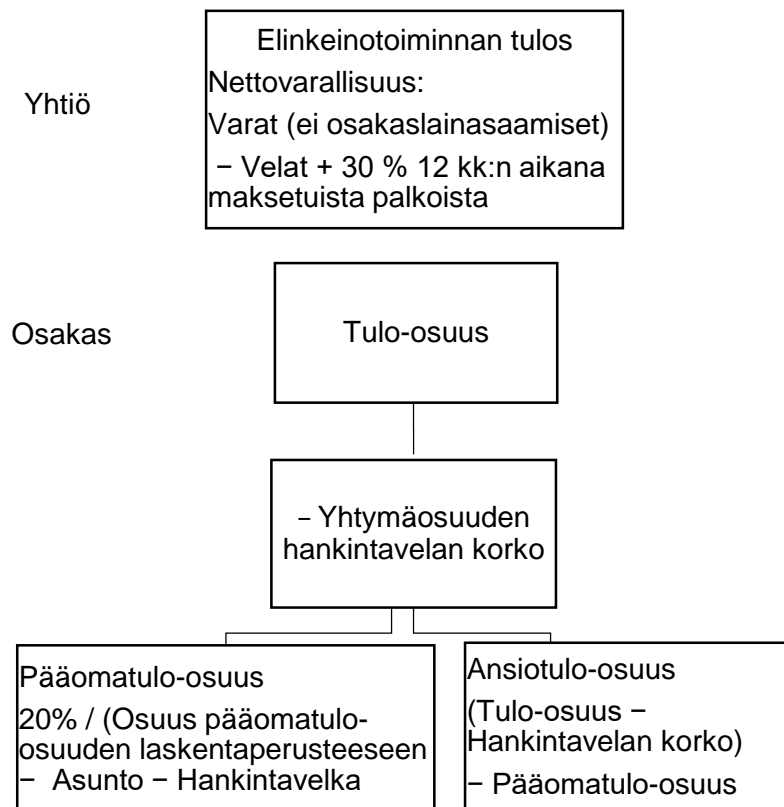
Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö ovat elinkeinoyhtymiä, joiden osalta verotettava tulo jaetaan henkilöyhtiöiden yhtiömiesten kesken. Verotettava tulos saadaan laskemalla kirjanpidon tulos vähennettynä aikaisempien vuosien tappiot ja jakamalla tulos osuuksien mukaan yhtiömiehille. Mikäli avoimella yhtiöllä tai kommandiittiyhtiöllä on muita pääoma- tai ansiotuloja, on tulot pidettävä elinkeinotulosta erillään. Muita tulolähteitä voivat olla henkilötulot tai maatalouden tulot. (Verotieto 2016, 84.)

Henkilöyhtiöiden yhtiömiesten sijoituksissa hyödynnetään elinkeinoverolakia ja tuloverolakia. Yhtiömiehen myydessä henkilökohtaista omaisuutta yhtiölle on yhtiömiehen omaisuuden luovutushinnan ja yhtiön hankintamenon oltava verotuksessa saman suuruiset. Jos yhtiömies ottaa käyttöön yhtiön omaisuutta, katsotaan omaisuuden arvoksi realistinen luovutushinta tai hankintahinta. (KHT-yhdistys 2015, 94.)

4.7.1 Yhtiömiehen tulo-osuuden jakaminen

Tulo-osuuden laskennassa kohdistetaan aina tulolähteittäin varat ja velat. Tulokseksi saadaan voitto, jos tulolähteen tulot ovat menoja suuremmat. Positiivinen tulos voidaan jakaa pääomatuloina ja ansiotuloina yhtiömiehille. Mikäli tulot ovat menoja pienemmät, syntyy tappio jota ei voida siirtää yhtiömiehille. Lain mukaan aikaisempien verovuosien tappio vähennetään seuraavien vuosien elinkeinotoiminnan tuloksesta, jonka jälkeen tulo jaetaan osuuksien mukaan osakkaiden verotettavaksi tuloksi. (Tuloverolaki (1535/1992) 16§; Verohallinto 2016b.)

Henkilöyhtiön pääomatulon ja ansiotulon laskennassa huomioidaan vain elinkeinotoiminnan tuottama tulo, muut tulolähteet huomioidaan erillisinä erinä. Pääomatulo- ja ansiotulo-osuus lasketaan nettovarallisuudesta. Pääomatulo-osuus on 20 % nettovarallisuudesta ja jäljelle jäävä osuus on ansiotuloa. (Ossa 2014, 197–198). Pääomatulo- ja ansiotulo-osuuden laskentakaava on havainnollistettu kuviossa 4.

Kuvio 4. Tulo-osuuden jakaminen pääoma- ja ansiotuloksi (Tomperi 2015, 43).

4.7.2 Äänettömän yhtiömiehen voitto-osuus

Kommandiittiyhtiössä voi olla äänetön yhtiömies, jolle maksetaan korko sijoitetusta panoksesta yhtiöön. Äänettömälle yhtiömiehelle voidaan maksaa tehdystä työstä palkkaa, mutta hän ei voi nostaa yhtiön varoja yksityisottoina. Äänettömän yhtiömiehen voitto-osuuden jälkeen jaetaan jäljelle jäävä tulos vastuunalaisten yhtiömiesten kesken sovitulla tavalla. Äänetön yhtiömies vastaa negatiivisen tuloksen syntyessä yhtiön tappioista ainoastaan sijoittamallaan panoksella. (KHT-yhdistys 2015, 98–99.)

4.8 Osuuskunnan verotus

Kaupparekisteriin merkitty osuuskunta verotetaan osakeyhtiön tavoin erillisenä verovelvollisena. Mikäli osuuskuntaa ei ole tilikauden aikana rekisteröity kaupparekisteriin, verotus toimii samalla tavalla kuin elinkeinoyhtymässä. Osuuskuntien toiminnot eroavat keskenään toisista, joten osuuskuntien verotuksessa käytetään eri lakeja. Eri osuuskuntien ve-

rotuksessa hyödynnetään mm. elinkeinoverolakia, maatalouden tuloverolakia ja tuloverolakia. (Verohallinto 2015.)

Osuuspääomaa, lisäosuutta ja sijoitusosuutta kutsutaan pääomasijoitukseksi. Ne eivät ole veronalaista tuloa osuuskunnalle, sillä niiden saanti ei velvoita osuuskunnalta erillistä suoritusta. Osuuskunnalla on palautusvelvollisuus osuuspääoman palautuksesta yhtiön purkautuessa. (Verohallinto 2006.)

Osuuskunnan tuottama voitto on ylijäämää, jota voidaan jakaa osuuskunnan jäsenille. Jaettava ylijäämä on osuuskunnalle vähennyskelpoista, mikäli osuuskunnan toiminta tukee jäsenten elinkeinoa ja yksittäisen jäsenen osuus on alle kymmenen prosenttia osuuskunnan äänimäärästä ja osuuspääomasta. Ylijäämän ollessa osuuskunnalle vähennyskelpoista on se jäsenelle veronalaista tuloa. Kulutusosuuskunnan jakamat bonukset ja ostohyvitykset kotitalouksille ja yksityishenkilöille ovat verovapaata tuloa. Yksityistalouden saamat alennukset katsotaan myös verovapaiksi elantomenoiksi. (Ossa 2014, 258; Verotieto 2016, 98–99.)

Osuuskunnan ylijäämän jakamiseen vaikuttaa onko yritys julkisesti noteerattu ja onko voitonjaon saajana yksityinen henkilö vai elinkeinotoiminnan harjoittaja. Listatuissa yhtiöissä ylijäämän saaja maksaa tulo-osuudesta 85 % pääomatulona ja loput 15 % ovat verovapaata. Sen sijaan listaamattomassa osuuskunnassa 25 % on vain pääomatuloa ja loput 75 % on verovapaata aina 5 000 euroon saakka. Ylimenevä osuus verotetaan listatun osuuskunnan tavoin. Listaamattomissa osuuskunnissa voitonjaon suuruutta laskettaessa on huomioitava maksettujen osuusmaksujen määrä ja ylijäämän suuruus suhteessa osuuksien merkintähintaan. Jos osuusmaksun maksaneita on alle 500 tai ylijäämän suuruus on yli 8 % osuuksien merkintähinnasta, lasketaan verotettavana pääomatulona 75 % ja verovapaana 25 % aina 5 000 euron asti. (Tomperi 2015, 60–61.)

Osuuskunnasta elinkeinotoimintaan saatu ylijäämä julkisesta osuuskunnasta on 85 % veronalaista ja loput 15 % verovapaata. Listaamattoman osuuskunnan jakama elinkeinotoimintaan saatu ylijäämä katsotaan olevan 5 000 euroon saakka 25 % veronalaista ja 75 % verovapaata tuloa, ylimenevästä osuudesta maksetaan 75 % veroa ja 25 % on verovapaata tuloa. (Tomperi 2015, 63.)

5 Yritysmuodon muutoksen valinta

Elinkeinonharjoittajan muutos osakeyhtiöksi tai osuuskunnaksi tarkoittaa yrittäjälle verovelvollisuuden muodon muuttumista erilaiseksi. Yrittäjä maksaa nostamistaan varoista veroa henkilöverolain mukaisesti, kun taas osakeyhtiö ja osuuskunta vastaavat tuloksesta maksettavan yhteisöveron suorittamisesta.

Opinnäytetyöhön toimeksiannon antanut Yritys X on vakavarainen jo kahdeksan vuoden ajan toiminut yksityisyrittäjä. Yrityksessä ei työskentele omistajan lisäksi muita työntekijöitä. Yrittäjän tulevaisuuden tavoitteena on kuitenkin laajentaa toimintaa ja työllistää lisää henkilöstöä. Toiminnan kasvu lisää luonnollisesti riskejä, joten yrittäjä haluaa muuttaa toiminnan muotoa siten, ettei hän ole enää vastuussa henkilökohtaisella omaisuudellaan. Yritysmuodon valintaan vaikuttavina seikkoina pohditaan mahdollisuutta varojen nostoon sekä niiden verotusta. Yritys X:lle selvitetään muun muassa mahdollisuudet verojen keventämiseen osakeyhtiönä tai osuuskuntana.

Verolaskelmat sovelletaan yrityksen viimeisimpien tilinpäätöstietojen mukaan. Laskelmissa käytetään vuoden 2016 voimassa olevia veroprosentteja. Kaikki laskelmat on pyöristetty euron tarkkuuteen. Yrityksen verotettava tulos on 45 610 euroa ja nettovarallisuus 18 635 euroa. Laskelmissa ei ole huomioitu yrittäjän muita mahdollisia pääoma- ja ansiotuloja.

5.1 Elinkeinonharjoittajan verolaskelmat

Elinkeinonharjoittajan yritystulo jaetaan yrittäjän pääoma- ja ansiotuloiksi. Jaettava pääomatulo-osuus voi olla 20 %, 10 % tai 0 % yritystuloksesta riippuen. Loput yrityksen tuloksesta jaetaan ansiotulo-osuutena. Pääomatulo-osuuden avulla on mahdollisuus vaikuttaa elinkeinonharjoittajan kokonaisverorasitukseen. Yritys X:n yritystuloksesta jaetaan esitetyssä esimerkissä pääomatulo-osuus kaikilla kolmella eri tavalla. Elinkeinonharjoittajan verolaskelmassa verotettava tulo on 45 610 euroa, joka jaetaan yrittäjän pääoma- ja ansiotuloiksi. Yrityksen nettovarallisuus on puolestaan 18 635 euroa. Valtion tulovero lasketaan ansiotulosta teoriaosuudessa esitetyn (taulukko 2) mukaisesti.

	20 %		10 %		0 %	
Pääomatulo	20 % x 18635	3727	10 % x 18635	1863,5	0 % x 18635	0
Ansiotulo	45610 - 3727	41883	45610 - 1863,5	43746,5	45610 - 0	45610
Yhteensä		45610		45610		45610
Pääomavero	3727 x 30 %	1118	30 % x 1863,5	559	30 % x 0	0
Valtionvero	41883 - 40800	1083	43746,5 - 40800	2947	45 610 - 40 800	4 810
	21,5 % x 1083	233	2947 x 21,5 %	634	4 810 x 21,5 %	1 034
	3312,5 + 232,8	3545	634 + 3312,5	3947	1 034 + 3 313	4 347
Kunnallisvero	41883 x 19,75 %	8272	43746,5 x 19,75 %	8640	45 610 x 19,75%	9 008
Kirkollisvero	41883 x 1,5 %	628	43746,5 x 1,5 %	656	45 610 x 1,5 %	684
Sairausvakuutusmaksu	41883 x 1,3 %	545	43746,5 x 1,3 %	569	45 610 x 1,3 %	593
Päivärahamaksu	41883 x 0,82 %	343	43746,5 x 0,82 %	359	45 610 x 0,82 %	374
Ansiotulovero		13333		14170		15006
Maksettavat verot		14451		14 729		15006
Kokonaisverorasitus		31,7 %		32,3 %		32,9 %

Taulukko 3. Elinkeinonharjoittajan pääomatulo- ja ansiotulo-osuuden laskenta

Vuoden 2015 tilinpäätöstietojen mukaan elinkeinonharjoittajalle edullisin vaihtoehto olisi ollut jakaa tuloksesta 20 % pääomatulo-osuudeksi, jolloin veroja ja muita maksuja, olisi maksettu pääomatuloista ja ansiotuloista yhteensä 14 451 euroa. Kokonaisverorasitus olisi ollut 31,7 %. Verojen jälkeen elinkeinonharjoittajan pääoma- ja ansiotuloksi olisi jäänyt 31 159 euroa. Yrittäjälle varojen nostaminen vain ansiotuloina, olisi tarkoittanut korkeinta 32,9 % kokonaisverorasitusta. Ansiotulovero-osuus olisi ollut 15 006 euroa. Jos yritystulo olisi jaettu 10 % pääomatulo-osuudeksi, olisi pääomatulo- ja ansiotuloverojen maksettava määrä ollut 14 728 euroa ja kokonaisverorasitus 32,3 prosenttia. (Taulukko 3.)

5.2 Osakeyhtiön verolaskelmat

Elinkeinonharjoittajasta poiketen, osakeyhtiö maksaa verotettavasta tulostaan yhteisöveroa 20 %. Tämän lisäksi osakkeenomistaja maksaa nostamistaan tuloista pääoma- tai ansiotuloveroa tai molempia riippuen siitä nostaako tämä palkkaa vai osinkoja. Osakeyhtiöstä voidaan nostaa sekä palkkaa että osinkoja tai molempia. Osakkeenomistajan palkka verotetaan ansiotuloveron mukaisesti, kuten palkka verotetaan normaalistikin. Osakeyhtiö maksaa yhteisöveron tuloksesta, jonka osakkeenomistaja voi nostaa halutessaan osinkona. Osingosta nostajan on maksettava osingoista pääoma- ja ansiotulovero. Osakeyhtiön tuloon kohdistuu kahdenkertainen verotus kun varoja jaetaan osinkoina.

Yritys X:n tulo-osuuden jako palkkana

Oletetaan että yrittäjä nostaa koko osakeyhtiön 45 610 euron tuloksen ansiotuloina. Ansiotulosta valtiolle maksettava tulovero on laskettu teoriaosuuden (taulukko 2) mukaisesti. Ansiotulon verotuksessa ei ole huomioitu mahdollisia vähennyskelpoisia menoja.

ansiotulo		45 610
Valtion vero	45 610 - 40 800	4 810
	4 810 x 21,5	1 034
	1 034 + 3 312,5	4 347
Kunnallisvero	45 610 x 19,75 %	9 008
kirkollisvero	45 610 x 1,5 %	684
Sairaanhoitomaksu	45 610 x 1,3 %	593
Päivärahamaksu	45 610 x 0,82 %	374
Verot yhteensä		15 006
Kokonaisverorasitus		32,90 %

Taulukko 4. Osakeyhtiön varojen jako palkkana

Yrittäjä maksaa veroja ja muita maksuja bruttopalkasta 15 006 euroa. Yrittäjän ansiotulo-osuuden nettopalkka on näin ollen 30 064 euroa. Kokonaisverorasitus on 32,9 % yrityksen tuloksesta. Koska osakkeenomistaja nostaa osakeyhtiön koko tuloksen ansiotuloina, ei osakeyhtiölle kerry verotettavaa tuloa. (Taulukko 4.)

Yritys X:n tulo-osuuden jako osinkoina

Osakeyhtiössä osakkeenomistajalla on mahdollisuus nostaa yhtiön varoja myös osinkoina. Oletetaan että yrittäjä on merkinnyt kaikki osakkeet itsellensä, jolloin hän omistaa kaikki yhtiön osakkeet. Osakeyhtiön verotettava tulos on 45 610 euroa. Yhteisövero on $20\% \times 45\,610 = 9\,122$ euroa. Osakkeiden matemaattinen arvo saadaan jakamalla osakkeiden lukumäärä 18 635 euroa nettovarallisuudella. Matemaattinen arvo on tässä tapauksessa sama, kuin osakeyhtiön nettovarallisuus. Pääomatulo-osingon osuus on 1491 euroa, joka on 8 % osakkeen matemaattisesta arvosta (18 635 euroa). Matemaattisesta arvosta 8 % ylittävä osuus on ansiotulo-osinkoa, joka verotetaan progressiivisen veroasteikon mukaisesti. Osinko jaetaan luonnolliselle henkilölle listaamattomasta osakeyhtiöstä, teoriaosuuden (kuvio 3) mukaisesti..

Osingon verotus $\leq 8 \%$	$18\,635 \times 8 \%$	1 491
Pääomatulo-osuus	$25 \% \times 1\,491$	373
verovapaa osuus	$1\,491 - 373$	1 118
Osingon verotus $> 8 \%$	$45\,610 - 9\,122 - 1\,491$	34 997
Ansiotulo-osuus	$34\,997 \times 75 \%$	26 248
verovapaa osuus	$34\,997 - 26\,248$	8 749
Pääomatulovero	$373 \times 30 \%$	112
Valtionvero	$26\,248 - 25\,000$	1 248
	$1\,248 \times 17,50 \%$	218,4
	$218,4 + 547,5$	766
Kunnallisvero	$26\,248 \times 19,75 \%$	5 184
Kirkollisvero	$26\,248 \times 1,5 \%$	394
Sairausvakuutusmaksu	$26\,248 \times 1,3 \%$	341
Päivärahamaksu	$26\,248 \times 0,82 \%$	215
Ansiotulovero		6 900
Osakeyhtiön yhteisövero		9 122
Osakkaan vero		7 012
Maksettavat verot yhteensä		16 134
Kokonaisverorasitus		35,4 %

Taulukko 5. Osinkojen verotus osakeyhtiössä

Osakeyhtiö maksaa tilikauden tuloksesta yhteisöveroa 9 122 euroa. Osakkeenomistaja maksaa tuloksen osingoista veroa 7 012 euroa. Tuloksesta maksetaan kahdenkertainen vero. Osakeyhtiön ja osakkeenomistajan verojen yhteenlaskettu summa on 16 134 euroa ja kokonaisverorasitus 35,4 %. Verojen ja muiden maksujen jälkeen, osinkojen osuus on 29 476 euroa. (Taulukko 5.)

Yritys X:n tulo-osuuden jakaminen palkkana ja osinkona

Osakkeenomistaja voi halutessaan nostaa osakeyhtiöstä varoja myös molempina palkkana ja osinkona. Osingon jaosta on kuitenkin sovittava etukäteen yhtiökokouksessa. Oletetaan että osakeyhtiön koko verotettava tulos 45 610 euroa nostetaan puolet palkkana ja puolet osinkoina. Palkan ja osingon osuudet ovat tällöin 22 805 euroa.

Ansiotulo		22 805
Valtionvero	22 805 - 16 700	6 105
	6 105 x 6,5 %	396,8
	396,8 + 8	405
Kunnallisvero	22 805 x 19,75 %	4 504
Kirkollisvero	22 805 x 1,5 %	342
Sairausvakuutusmaksu	22 805 x 1,3 %	296
Päivärahamaksu	22 805 x 0,82 %	187
Ansiotulovero		5 734

Taulukko 6. Osakeyhtiön tuloksesta jaettavan palkan verotus

Yrittäjän 22 805 euron bruttopalkasta vähennetään ansiotuloverona maksettava 5 734 euroa, jolloin kokonaisnettopalkaksi saadaan 17 071 euroa. Valtion tulovero-osuus on 22 805 euron palkasta 405 euroa. Laskennassa sovelletaan tuloveroasteikon alinta raja-asteikkoa. Ansiotulojen kokonaisverorasitus on 25,1 %. (Taulukko 6.)

Osinko		22 805
Yhteisövero	22 805 x 20 %	4 561
Osingon verotus ≤ 8 %	18 635 x 8 %	1 491
Pääomatulo-osuus	1 491 x 25 %	373
Verovapaa osuus	1 491 - 373	1 118
Pääomatulovero	373 x 30 %	112
Osingon verotus > 8 %	22 805 – 4561 – 1 491	16 753
Ansiotulo-osuus	16 753 x 75 %	12 565
Verovapaa osuus	16 753 – 12 565	4 188
Valtionvero		0
Kunnallisvero	12 565 x 19,75 %	2482
Kirkollisvero	12 565 x 1,5 %	188
Sairausvakuutusmaksu	12 565 x 1,3 %	163
Päivärahamaksu	12 565 x 0,82 %	103
Ansiotulovero		2936
Osinkojen verot		3 048
Maksettavat verot	5 734 + 4 561 + 3 048	13 343
Kokonaisverorasitus		29,3 %

Taulukko 7. Osakeyhtiön ja osingonsaajan verotus

Maksettujen palkkojen (22 805 euron) jälkeen osakeyhtiön verotettava tulo on 22 805 euroa. Verotettavasta tuloksesta maksetaan 20 % yhteisövero. Yrityksen tuloa jää jaettavaksi yhteisöveron jälkeen 18 244 euroa. Osakeyhtiön koko verotettava tulo-osuus jaetaan osinkoina. Koska osakeyhtiön 22 805 euron tuloksesta maksetaan sekä yhteisövero että osinkojen verot, kertyy yritystulolle kahdenkertainen verorasitus.

Osakkeenomistajan osinkojen verovapaa osuus on 5 306 euroa. Osinkojen pääomatulo-osuus on 373 euroa ja ansiotulo-osuus 12 565 euroa. Koska osingon ansiotulo-osuus on alle 16 700 euroa, ei ansiotulosta tarvitse maksaa valtion tuloveroa. Osingosta maksetaan yhteensä 3 048 euroa veroja. Maksetuista palkoista ja jaetuista osingoista maksettu pääoma- ja ansiotulovero sekä yhteisövero ovat yhteensä 13 343 euroa. Kokonaisverorasitus on tällöin 45 610 euron tuloksesta 29,3 %. (Taulukko 7.)

5.3 Osuuskunnan verolaskelma

Osuuskunta on osakeyhtiön tavoin itsenäinen verovelvollinen. Osuuskunta maksaa aina yrityksen tuloksesta 20 % yhteisöveroa osuuskunnan tuloksen suuruudesta riippumatta. Osuuskunnan säännöissä on aina mainittava voiton jaosta jäsenille. Kuvitellaan että Yritys X:n säännöissä on sovittu voitonjako jäsenille ylijäämän palautuksina. Tulos jaetaan listaamattomasta osuuskunnasta luonnolliselle henkilölle.

Verotettava tulo		45 610
Yhteisövero	45 610 x 20 %	9 122
<hr/>		
Jäsenen verot		
Pääoman korko	45 610 – 9 122	36 488
Ylijäämän palautus	≤ 5 000	
Veronalainen	5 000 x 25 %	1 250
Verovapaa	5 000 x 75 %	3 750
Pääomaverot	1 250 x 30 %	375
Ylijäämän palautus	> 5 000	31 488
Verovapaa	31 488 x 15 %	4 723
Veronalainen	31 488 x 85 %	26 765
Pääomaverot	26 765 x 30 %	8 029
Ylijäämä palautuksen verot		8 404
<hr/>		
Maksettavat verot		17 526
Kokonaisverorasitus		38,4 %

Taulukko 8. Osuuskunnan ja ylijäämän palautuksen verotus

Osuuskunnan yhteisöveron osuus on 9 122 euroa verotettavasta tuloksesta. Jäsenelle jaettavan ylijäämän palautuksen osuus on 36 488 euroa, joka jaetaan jäsenen pääomatuloiksi. Pääomatulo-osuudesta kertyy veroja yhteensä 8 404 euroa. Osuuskunnan ja jäsenen yhteenlasketut verot ovat tällöin 17 526 euroa ja kokonaisverorasitus 38,4 %. (Taulukko 8.)

5.4 Päätelmiä yritysmuodon valinnasta

Kuten edellä esitetyt esimerkit osoittavat toiminimen verotus eroaa osakeyhtiön ja osuuskunnan verotuksesta täysin. Osakeyhtiössä ja osuuskunnassa yrittäjä maksaa veroja henkilöverotuksen mukaisesti nostamistaan varoista. Osakeyhtiö ja osuuskunta vastaavat yhtiöiden tuloksesta maksettavan yhteisöveron suorituksesta. Elinkeinoharjoittaja maksaa puolestaan yrityksen tulosta pääoma- ja ansiotuloveroa. Ansiotuloverot maksetaan yleensä ennakkoverojen muodossa. Osakeyhtiössä yrittäjällä on mahdollisuus vaikuttaa henkilökohtaiseen verorasitukseen yrityksestä nostamalla varoilla.

	Maksettavat verot	Kokonaisverorasitus
Toiminimi		
20 %	14 451	31,7 %
10 %	14 729	32,3 %
0 %	15 006	32,9 %
Osakeyhtiö		
palkka	15 006	32,9 %
osinko	16 134	35,4 %
palkka + osinko	13 343	29,3 %
Osuuskunta	17 526	38,4 %

Taulukko 9. Yhteenvedo yritysmuotojen varojenjaon verotuksesta

Osakeyhtiön ja osuuskunnan tulokset pitävät sisällään yhtiön ja yrittäjän verot. Tulosten perusteella yritysmuodon muutos elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi on kannattavaa. Yritys X:n vuoden 2015 tietojen perusteella, osakeyhtiön olisi ollut edullisin vaihtoehto nostaa varoja palkkana ja osinkona. (Taulukko 9.)

Kun tutkimuksen tuloksia pohditaan yrittäjän näkökulmasta, ovat osakeyhtiö ja osuuskunta verotuksellisesti elinkeinonharjoittajaa edullisempia yritysmuotoja. Osakeyhtiössä ja osuuskunnassa yrittäjällä on oikeus päättää nostettavien verojen määrä, kun taas elinkei-

nonharjoittajan tulos verotetaan aina kokonaan yrittäjän tulona. Kun tuloksista vähennetään yhtiöiden yhteisövero, saadaan verorasitus huomattavasti elinkeinonharjoittajaa pienemmäksi. Koska osuuskunta ei ole voittoa tavoitteleva yritysmuoto, se hankaloittaa yrittäjän tuloksen jakamista ja varojen nostoa. Osakeyhtiö on siis yrittäjälle selkeämpi yritysmuoto varojen noston näkökulmasta.

6 Elinkeinoharjoittajan ja osakeyhtiön yritystulon vertailu

Toimeksiantajan pyyntönä oli havainnollistaa kuvitteellisten lukujen avulla, verotettavan tuloksen ja nettovarallisuuden kasvun vaikutusta elinkeinotoiminnan ja osakeyhtiön verotuksessa. Laskelmissa haluttiin korostaa tuloksesta maksettavaa pakollista vero-osuutta. Osakeyhtiön laskelmissa on huomioitu vain yhteisövero, koska osakkeenomistajan voi halutessaan jättää nostamatta yhtiöstä varoja. Osakeyhtiön on kuitenkin aina maksettava yhteisövero, riippumatta siitä nostetaanko yrityksestä palkka- tai osinkotuloja.

Vaihtoehtoissa 1- 4 on tarkoitus selvittää verotettavan tulon ja nettovarallisuuden vaihtelun vaikutus yritystoiminnan verotukseen. Taulukkoihin 4. ja 5. on kerätty elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön maksamat verot. Tulokset on laskettu Excelin avulla. Liitteestä 1. löytyvät elinkeinonharjoittajan verolaskelmat ja liitteestä 2. osakeyhtiön verolaskelmat.

Vaihtoehto 1

Verotettava tulo	50 000
Nettovarallisuus	100 000
Elinkeinonharjoittaja	
20 %	14 191
10 %	15 521
0 %	16 976
Osakeyhtiö	10 000

Vaihtoehto 2

Verotettava tulo	190 000
Nettovarallisuus	100 000
Elinkeinonharjoittaja	
20 %	86 834
10 %	89 346
0 %	91 858
Osakeyhtiö	38 000

Taulukko 10. Elinkeinoharjoittajan ja osakeyhtiön verolaskelmien vaihtoehdot 1 ja 2

Ensimmäisessä vaihtoehdossa verotettava tulo on 50 000 euroa ja nettovarallisuus 100 000 euroa. Elinkeinonharjoittajalle verotuksellisesti edullisin vaihtoehto on jakaa tuloksesta 20 % pääomatuloina, jolloin pääomatulo- ja ansiotuloverojen yhteenlaskettu osuus on 14 191 euroa. Elinkeinonharjoittaja maksaa pääoma- ja ansioveroja 15 521 euroa, kun tuloksesta 10 % jaetaan pääomatuloina ja loput ansiotuloina. Koko tuloksen nostaminen ansiotuloina on elinkeinonharjoittajalle verotuksellisesti kallein vaihtoehto (16 976 euroa). Osakeyhtiön yhteisöveron osuus 50 000 euron tuloksesta on 10 000 euroa. Osakeyhtiölle kertyy yrityksen tuloksesta veroja maksettavaksi yhteensä 4 191 euroa elinkeinonharjoittajaa vähemmän. (Taulukko10.)

Vaihtoehdossa kaksi verotettava tulo on 190 000 euroa ja nettovarallisuus 100 000 euroa. Osakeyhtiön maksaa 190 000 euron verotettavasta tulosta yhteisöveroa 38 000 euroa.

Elinkeinonharjoittajan yhteenlasketut verot nousevat huomattavasti tuloksen kasvaessa suhteessa osakeyhtiön vastaavaan tuloksen kasvuun. Tuloksen jakautuessa 20 % pääomatuloiksi, elinkeinonharjoittaja maksaa veroja 86 834 euroa. Pääomatulo-osuuden ollessa 10 % elinkeinonharjoittaja maksaa 89 346 euroa veroja. Elinkeinonharjoittajalle verotuksellisesti kallein vaihtoehto on nostaa yrityksen tuotot kokonaan ansiotuloina, jolloin ansiotuloveroja olisi maksettava kokonaisuudessaan 91 858 euroa. (Taulukko 10.)

Vaihtoehto 3

Verotettava tulo	120 000
Nettovarallisuus	60 000
Elinkeinonharjoittaja	
20 %	50 259
10 %	51 767
0 %	53 274
Osakeyhtiö	24 000

Vaihtoehto 4

Verotettava tulo	10 000
Nettovarallisuus	30 000
Elinkeinonharjoittaja	
20 %	2 735
10 %	2 536
0 %	2 337
Osakeyhtiö	2 000

Taulukko 11. Elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön verolaskelmien vaihtoehdot 3 ja 4

Vaihtoehdossa kolme verotettava tulo on 120 000 euroa, josta osakeyhtiö maksaa yhteisöveroa 24 000 euroa. Elinkeinonharjoittajalle edullisin vaihtoehto on jakaa tulos 20 % pääomatuloina, jolloin verojen yhteenlaskettu osuus on 50 259 euroa. Elinkeinonharjoittajalle tuloksen jakaminen 10 % pääomatuloina, tarkoittaa 51 767 euron pääoma- ja ansiotuloveroja. Elinkeinonharjoittajan verot ansiotuloina ovat 53 274 euroa koko tuloksesta. (Taulukko 11.)

Neljännessä vaihtoehdossa verotettava tulo on 10 000 euroa ja nettovarallisuus 30 000 euroa. Osakeyhtiön maksama yhteisövero on 2 000 euroa. Elinkeinonharjoittaja maksaa veroja 2 735 euroa, kun 20 % tuloksesta jaetaan pääomatuloina. Kun tuloksesta 10 % jaetaan pääomatuloina, ovat pääomatulo- ja ansiotuloverot yhteensä 2 536 euroa. Verotuksellisesti edullisin vaihtoehto elinkeinonharjoittajalle on nostaa tulos ansiotuloina, jolloin tuloksesta maksetaan 2 337 euroa ansiotuloveroa. (Taulukko 11.)

Taulukoiden 10. ja 11. tuloksista voidaan huomata, että osakeyhtiö on säännönmukaisesti elinkeinonharjoittajaa kevyemmin verotettu yritysmuoto, mikäli laskelmissa ei huomioida nettovarallisuutta ja maksettuja palkkoja. Jos osakeyhtiön yhteisöveroon lisätään nostetuista varoista syntyvät verot, voidaan olettaa että osakeyhtiön kokonaisverotus on elinkeinonharjoittajaa suurempi vaihtoehdoissa yksi ja neljä. Vaihtoehdoissa kaksi ja kolme

tuloksen ollessa yli 100 000 osakeyhtiön yhteisövero on elinkeinonharjoittajan verotusta huomattavasti kevyempi. Vaikka osakeyhtiön yhteisöveroon lisätään nostetuista varoista syntyvät verot, voidaan kuitenkin olettaa että osakeyhtiö on verotuksellisesti edullisempi yritysmuoto. Vaihtoehdoista voidaan yleisesti päätellä, että yrityksen tuloksen noustessa yli 100 000 euron on yritysmuodon muutos viimeistään ajankohtainen.

7 Elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi

7.1 Osakeyhtiön hyödyt ja haitat

Yritys X:n näkökulmasta osakeyhtiön hyödyt ovat suotuisa verokohtelu ja vastuukysymykset. Liiketoiminnan tuloksen kasvu ja toiminnan laajeneminen, on verotuksellisesti edullisempaa osakeyhtiössä kuin elinkeinotoiminnassa. Osakeyhtiö vastaa yrityksen tulon yhteisöveron maksusta. Yrittäjä maksaa henkilöverotuksen mukaisesti vain nostamastaan palkasta ja osingosta veroa. Tällä tavoin osakeyhtiössä voidaan myös säännellä maksettavaa verojen määrää.

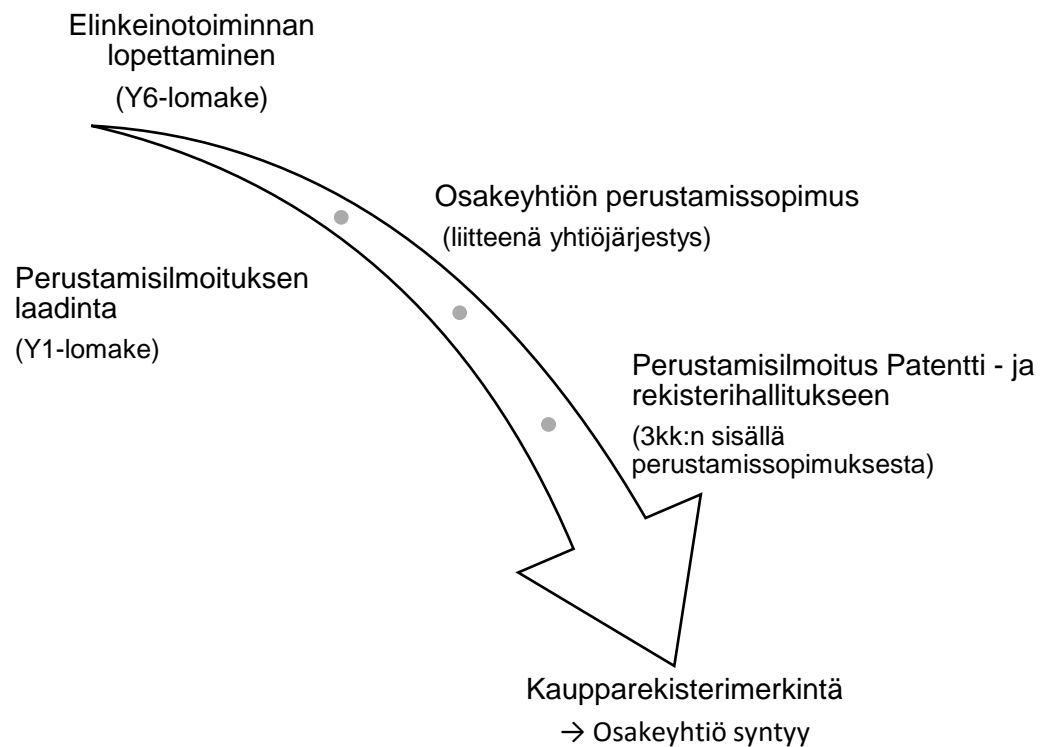
Liiketoiminnan laajeneminen tarkoittaa luonnollisesti riskien lisääntymistä osakeyhtiö on yrittäjälle riskittävämpi yritysmuoto kuin elinkeinonharjoittajana toimiminen, koska osakkeenomistaja ei vastaa yrityksen velvoitteista henkilökohtaisella omaisuudella. Velkoja ei voida näin ollen periä yrittäjän henkilökohtaisesta omaisuudesta edes konkurssitilanteessa.

Osakeyhtiö tarjoaa omistajalleen enemmän vaihtoehtoja voiton jaolle kuin elinkeinotoiminta. Osakeyhtiöstä voidaan nostaa varoja palkkana, joka tarkoittaa yksityisottoja säännöllisempää tuloa yrittäjälle. Osakeyhtiössä ei ole sallittua tehdä yksityisottoja. Yksityisottojen poistumisen voidaan katsoa olevan yksi osakeyhtiössä toimimisen haittapuoli, sillä yrittäjän vapaus siirtää elinkeinotoiminnan tuotteita ja palveluita yksityiskäyttöön katoaa kun toimintaa harjoitetaan osakeyhtiömuodossa.

Merkittävänä muutoksena elinkeinonharjoittajan siirtyessä osakeyhtiömuotoon voidaan nähdä myös toimintavarauksen tekemisen mahdollisuuden poistuminen. Osakeyhtiön kirjanpitoon ei nimittäin voida tehdä toimintavarausta. Elinkeinonharjoittaja sen sijaan pysyy toimintavarauksen avulla, kuittaamaan tilikauden tappiot toimintavarauksella. Osakeyhtiön tekemä tappio siirtyy tulevalle tilikaudelle lyhennettäväksi.

7.2 Yritysmuodonmuutoksen käytännön toimenpiteet

Yritysmuodon muutos vaatii yrittäjältä suunnitelmallisuutta. Muutokselle on varattava riittävästi aikaa, jotta kirjanpito ja verotus saadaan muutettua yritysmuodosta toiseen oikein. Erilaisten asiakirjojen täyttäminen ja palauttaminen Patentti- ja rekisterihallitukseen, vie aikaa yrittäjältä.

Kuvio 5. Kuvaus toiminimen muutoksesta osakeyhtiöksi

Kuviossa 5. on havainnollistettu yrittäjälle elinkeinonharjoittajan muutos osakeyhtiöksi ja siihen vaadittavat asiakirjat. Yrittäjän on ensin laadittava elinkeinotoiminnan lopettamisilmoitus. Osakeyhtiön perustamista varten laaditaan perustamissopimus, jonka liitteeksi laitetaan yhtiöjärjestys. Kun osakeyhtiön osakkeiden merkintähinta on maksettu, täytetään perustamisilmoitus patentti- ja rekisterihallitukseen. Kaupparekisterimerkinnän myötä osakeyhtiö on oikeustoimikelpoinen. (Patentti- ja rekisterihallitus.)

Yksityisen elinkeinonharjoittajan lopettamisilmoitus löytyy Yritys- ja Yhteisötietojärjestelmän kotisivuilta (www.ytj.fi). Osakeyhtiön perustamisilmoitus ja täyttöohje löytyvät myös YTJ:n kotisivuilta. Sivustolta löytyy kaikkien yritysmuotojen, säätiöiden ja yhdistysten perustamiseen, muuttamiseen tai lopettamiseen tarvittavat asiakirjat.

Tämän opinnäytetyön teoriaosuuden pohjalta on laadittu muistilista elinkeinoharjoittajalle yritysmuodon muutoksessa huomioitavista asioista:

- Toimintavaruksen purkaminen kirjanpidosta
- Käyttöomaisuuden hankintamenojen poisto
- Jatkuvuuden säilyttäminen (luonne-, arvo- ja toiminnanjatkuvuus)
- Identiteetin säilyttäminen
- Varainsiirtovero (arvopaperien ja kiinteistöjen siirrosta)
- Verotuksen siirtyminen elinkeinotoiminnasta osakeyhtiölle

- Osakkeiden merkintähinnan maksu apportoimaisuudella (apportoimaisuuden arvostus ja tilintarkastajan hyväksyntä)

8 Yhteenveto

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutustua elinkeinonharjoittajan, osakeyhtiön, henkilöyhtiöiden ja osuuskunnan yritystoimintaan ja verotukseen. Tavoitteena oli saada selkeä kuva eri yritysmuodoista ja niiden eroavaisuuksista. Lisäksi opinnäytetyöllä haluttiin ohjeistaa elinkeinonharjoittajaa yritysmuodon muutoksen tekemisessä osakeyhtiöksi. Ohjeistus osoitettiin erityisesti opinnäytetyölle toimeksiannon antaneelle Yritys X:lle. Opinnäytetyössä esitetyt lainalaisuudet ja suositukset auttavat kuitenkin luonnollisesti kaikkia, jotka miettivät yhtiömuodon muuttamista elinkeinonharjoittajasta johonkin muuhun yhtiömuotoon. Elinkeinonharjoittajalle kuvattiin yritysmuodon muutos, elinkeinotoiminnan lopettamisesta osakeyhtiön oikeustoimikelpoisuuden saamiseen asti. Lisäksi yrittäjälle koottiin muistilista yritysmuodon muutoksessa huomioitavista asioista.

Yrittäjän henkilökohtaisen verotuksen näkökulmasta, yritysmuodon muutos kannattaa toteuttaa elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi. Elinkeinoimintaa ei kannata muuttaa henkilöyhtiöksi, koska elinkeinonharjoittajan ja henkilöyhtiöiden tulos verotetaan aina yrittäjän henkilökohtaisena tulona. Osuuskunta on voittoa tavoittelematon yhtiömuoto, joka hankaloittaa tuloksen jakoa. Osakeyhtiö on näin ollen voiton jaon kannalta osuuskuntaa joustavampi yhtiömuoto.

8.1 Tutkimuksen luotettavuus

Validiteetti tarkoittaa tutkimuksessa pätevyyttä, joka voidaan saavuttaa oikeanlaisella tutkimusongelmalla ja tutkimuksen rajauksella. Validiteetin kannalta tärkeintä on tutkimuksen suunnittelu ja tutkimukselle sopivimman tiedonkeruumenetelmän löytäminen. Kun tutkimus on toteutettu, tutkimuksen validiteetti on mahdoton vaikuttaa. (Heikkilä 2014, 27.) Opinnäytetyön validiteetti haluttiin saavuttaa tutkimusaiheen selkeällä rajauksella. Tutkimuksen rajauksella varmistettiin, tutkimuksen eteneminen kohti pääongelman ratkaisua. Tutkimuksen teoriaosaa voidaan pitää luotettavana, koska lähdeaineistona käytettiin ajantasaista materiaalia. Verotuksen osalta lähdeaineistona käytettiin tämän hetkisiä, vuoden 2016 voimassa olevia tietoja.

Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksen luotettavuutta, jota voidaan vahvistaa objektiivisuudella eli tutkijan puolueettomuudella tutkimus kohdetta kohtaan. Reliabiliteetissa halutaan saada tutkittavasta kohteesta mahdollisimman tarkka ja realistinen kuva. Reliabiliteetin säilyttämiseksi tutkijan on oltava koko tutkimusprosessin kriittinen ja tarkka aina aineiston keruusta tulosten analysoimiseen asti. Tutkimuksen reliabiliteetti saattaa laskea, mikäli

otoskoko on pieni tai se ei vastaa perusjoukkoa. (Heikkilä 2014, 28.) Tutkimusta voidaan yleisellä tasolla pitää luotettavana, koska se antaa yrittäjälle kuvan eri yritysmuotojen varojenjaon verotuksesta. Tutkimuksen laskelmista nähdään konkreettisesti osakeyhtiön ja elinkeinonharjoittajan verotuksellinen ero. Verolaskelmat on laskettava aina yrityskohtaisesti. Kaikki elinkeinonharjoittajat voivat soveltaa yritysmuodon muutoksessa huomioitavia asioita omassa muutoksessa. Tutkimuksen luotettavuus heikkenee, kun verolainsäädäntöön tai yrityksiä koskeviin lainsäädännökseen tehdään muutoksia tai uudistuksia. Käytännössä tutkimuksen luotettavuus siis heikkenee ajan kuluessa. Tutkimuksen objektiivisuutta parantaa se, että tutkimus tehtiin puolueettomasti. Tutkimuksessa vertailtiin eri yritysmuotojen verotusta ja sovellettiin elinkeinonharjoittajan, osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloksen jaon malleja.

8.2 Oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyön oli tarkoitus tukea kolmen vuoden tradenomin opintoja. Aihe valittiin taloushallinnon näkökulmasta, jonka yksi merkittävimmistä osa-alueista on eri yritysmuotojen verotuksen tunteminen. Verotuksessa tehdään vuosittain muutoksia, joten uusimpien verosäädösten läpikäynti on aina ajankohtaista.

Opinnäytetyö tarjosi mahdollisuuden syventää omaa perusosaamista yritysmuotojen varojen jaosta ja verotuksesta. Opin ymmärtämään kuinka tärkeää oikean yritysmuodon valinta on liiketoiminnassa. Opinnäytetyötä tehdessä huomasin, että elinkeinonharjoittajan vakuuttaminen yritysmuodon muutoksen kannattavuudesta on helpompaa, kun teorian tukena on konkreettisia laskelmia ja vertauskuvia. Uskon että työstä on minulle tulevaisuudessa apua, kun pohdin yritystoiminnan aloittamista.

Opinnäytetyön jatkotutkimusehdotuksena on kvantitatiivisen tutkimuksen tekeminen. Tutkimuksella voitaisiin kartoittaa elinkeinonharjoittajien ja ammatinharjoittajien kiinnostusta yritysmuodon muutokselle. Tutkimuksen avulla voitaisiin perehtyä myös tarkemmin yritysmuodon muutokseen vaikuttaviin tekijöihin. Tutkimuksen avulla voitaisiin niin ikään kartoittaa, kuinka moni yrittäjä pohtii yritysmuodon muutosta verotuksellisista syistä.

Lähteet

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9 uudistettu painos. Edita. Helsinki.

Ilmoniemi, M., Järvensivu, P., Kyläkallio, K., Parantainen, J., Siikavuo, J. 2009. Uuden yrittäjän käsikirja. Talentum Media. Helsinki.

Karjalainen, L. 2013. Yrittäjän talousopas. Gaudeamus. Helsinki.

Kaupparekisterilaki (2.2.1979/129)

KHT-yhdistys. 2015. Henkilöyhtiön tilinpäätösmalli. KHT-media. Helsinki.

KPMG. 2015. Elinkeinoverotus 2015. Edita. Porvoo.

Kukkonen, M. 2010. Pienosakeyhtiön ja sen osakkaan tuloverotus. 2.uudistettu painos. Talentum. Hämeenlinna.

Kukkonen, M., Walden, R. 2015. Elinkeinoverolaki käytännössä. 3. uudistettu painos. Talentum pro. Helsinki.

Kyläkallio, J., Irola O., Kyläkallio, K. 2015. Osakeyhtiö I. Edita. Helsinki.

Kyläkallio, K. 2012. Tilisanomat. Yrityksen juridisen muodon muuttamisesta. Yritystalouden ja laskennan ammattilehti. Yhtiöoikeus koulu 9/12. Luettavissa:
<http://tilisanomat.fi/content/yrityksen-juridisen-muodon-muuttamisesta-0>. Luettu: 21.4.2016.

Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä (29.4.1988/389)

Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta (27.9.1919/122)

Laki varojen arvostamisesta verotuksessa (22.12.2005/1142)

Osakeyhtiölaki (21.7.2016/624)

Osuuskuntalaki (14.6.2013/421)

Ossa, J. 2014. Yritystoiminnan verotus. 2. uudistettu painos. Lakimiesliiton kustannus. Viro.

Patentti- ja rekisterihallitus. Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnan jatkaminen osakeyhtiömuotoisena. Luettavissa:

<https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/muutokset/muutososakeyhtioksi.html>. Luettu: 1.5.2016.

Tomperi, S. 2015. Kehittyvä kirjanpito. 15. uudistettu painos. Edita. Keuruu.

Tomperi, S. 2015. Käytännön kirjanpito. 23. uudistettu painos. Edita. Helsinki.

Tomperi, S. 2015. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. 27. uudistettu painos. Sanoma Pro. Helsinki.

Tuloverolaki (30.12.1992/1535)

Tuomi-Sorjonen, P., Kosonen, P. 2015. Tilikausi. Sanoma Pro. Helsinki.

Verohallinto 2006. Osuuskuntien verotuksesta. Luettavissa: [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Osuuskuntien_verotuksesta\(10089\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Osuuskuntien_verotuksesta(10089)). Luettu: 18.3.2016.

Verohallinto 2015. Tuloverotus - osakeyhtiö ja osuuskunta. Luettavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Tuloverotus. Luettu: 13.3.2016.

Verohallinto 2016. Tuloverotus - avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö. Luettavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Avoin_yhtio_ja_kommandiittiyhtio/Tuloverotus. Luettu: 20.3.2016.

Verohallinto 2016a. Valtion tuloveroasteikko. Luettavissa: [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Valtion_tuloveroasteikko_2016\(38905\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Valtion_tuloveroasteikko_2016(38905)). Luettu: 15.4.2016.

Verotieto. 2016. Yrityksen verotietopaketti 2016. Verotieto Oy. Helsinki.

Yrittäjät 2014a. Toiminimi eli yksityinen elinkeinoharjoittaja. Luettavissa: <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/perustamistoimet/elinkeinonharjoittaja/>. Luettu: 10.3.2016.

Yrittäjät 2014b. Osakeyhtiö; osakeyhtiön perustaminen. Luettavissa: <http://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut/osakeyhtio-317935#quickset-valilehti=0>. Luettu: 26.2.2016.

Yrittäjät 2014c. Osakeyhtiö; yhtiön rekisteröiminen kaupparekisteriin. Luettavissa: <http://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut/osakeyhtio-317935#quickset-valilehti=2>. Luettu: 26.2.2016.

Yrittäjät 2014d. Osuuskunta; hallinto. Luettavissa: <http://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut/osuuskunta-318169#quickset-valilehti=2>. Luettu: 19.3.2016.

Yrittäjät 2015. Ansiotulojen verotus. Luettavissa: <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/verotjarahat/verotus/henkiloverotus/ansiotulo/>. Luettu: 20.3.2016.

Liitteet

Liite 1. Yritystulon vaikutus elinkeinonharjoittajan verotukseen

Vaihtoehto 1

Kunnallisvero	19,75 %
kirkollisvero	1,5 %
Sairaanhoitomaksu	1,3 %
Päivärahamaksu	0,82 %

verotettava tuo	50 000
nettovarallisuus	100 000

	20 %	10 %	0 %
verotettava tulo	50000,00	50000,00	50000,00
pääomatulo	20000,00	10000,00	0,00
ansiotulo	30000,00	40000,00	50000,00
Valtion tulovero	5000	15000,00	9200,00
	875	2625	1978
	1422,5	3172,5	5290,5
pääomaver	6000,00	3000,00	0,00
Kunnallisvero	5925,00	7900,00	9875,00
kirkollisvero	450,00	600,00	750,00
Sairaanhoitomaksu	390,00	520,00	650,00
Päivärahamaksu	3,20	328,00	410,00
Verot yhteensä	14190,7	15520,5	16975,5

Vaihtoehto 2

Kunnallisvero	19,75 %		
kirkollisvero	1,5 %		
Sairaanhoitomaksu	1,3 %		
Päivärahamaksu	0,82 %		
verotettava tuo	190 000		
nettovarallisuus	100000		
	20 %	10 %	0 %
verotettava tulo	190000	190000	190000
pääomatulo	20000	10000	0
ansiotulo	170000	180000	190000
Valtion tulovero	97700	107700	117700
	31019,75	34194,75	37369,75
	41104,75	44279,75	47454,75
pääomaverot	6000	3000	0
Kunnallisvero	33575	35550	37525
kirkollisvero	2550	2700	2850
Sairaanhoitomaksu	2210	2340	2470
Päivärahamaksu	1394	1476	1558
Verot yhteensä	86834	89346	91858

Vaihtoehto 3

Kunnallisvero	19,75 %		
kirkollisvero	1,5 %		
Sairaanhoitomaksu	1,3 %		
Päivärahamaksu	0,82 %		
verotettava tuo	120 000		
nettovarallisuus	60 000		
	20 %	10 %	0 %
verotettava tulo	120 000	120 000	120 000
pääomatulo	12 000	6000	0
ansiotulo	108 000	114000	120000
Valtion tulovero	35700	41700	47700
	11334,75	13239,75	15144,75
	21419,75	23324,75	25229,75
pääomaverot	3 600	1 800	0
Kunnallisvero	21330	22515	23700
kirkollisvero	1620	1710	1800
Sairaanhoitomaksu	1404	1482	1560
Päivärahamaksu	885,6	934,8	984
Verot yhteensä	50259	51767	53274

Vaihtoehto 4

Kunnallisvero	19,75 %
kirkollisvero	1,5 %
Sairaanhoitomaksu	1,3 %
Päivärahamaksu	0,82 %

verotettava tuo	10 000
nettovarallisuus	30 000

	20 %	10 %	0 %
verotettava tulo	10 000	10 000	10 000
pääomatulo	6 000	3 000	0
ansiotulo	4 000	7 000	10 000

Valtion tulovero	0	0	0
	0	0	0
	0	0	0

pääomaverot	1 800	900	0
Kunnallisvero	790	1 383	1 975
kirkollisvero	60	105	150
Sairaanhoitomaksu	52	91	130
Päivärahamaksu	33	57	82
Verot yhteensä	2 735	2 536	2 337

Liite 2. Yritystulon vaikutus osakeyhtiön verotukseen

Vaihtoehto1

Verotettava tulo	50 000
Nettovarallisuus	25 000
Yhteisövero	20 %
	10 000

Vaihtoehto 2

Verotettava tulo	190 000
Nettovarallisuus	100 000
Yhteisövero	20 %
	38 000

Vaihtoehto 3

Verotettava tulo	120 000
Nettovarallisuus	60 000
Yhteisövero	20 %
	24 000

Vaihtoehto 4

Verotettava tulo	10 000
Nettovarallisuus	30 000
Yhteisövero	20 %
	2 000